24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6400 — 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1907 — ՇԱԲԱԹ — 25 ՋԻԼՀԻՃՃԷ 1324 — 9 Fevrier 1907 — 24me année № 6400

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Գրշ.
ԴԱՒԱՌԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրանկ
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽԵՐԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ
20 հատ 1 դրուշոց փոխ
1 մեծ. ի հատուով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ارہ ولک
درعلیہ دہ غلطہ دہ ارہ ولک غزتہ سی ادارہ خانہسی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՅԺՄԷՈՒԹԵԱՆՑ ՇՈՒՐՋ

ՄԻ ՔԱՆԻ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ

Քահանայից վերամուսնութեան հարցի մասին՝ լրագրաց ոմանց մէջ այնքան բաներ գրուեցան, որոնք իրաւկէ ընթերցողներու արդարեւ ձանձրոյթ պատճառեցին։ Այդ խնդրոյն հետ միացաւ Ս. Ասանայի Առաջնորդին եպիսկոպոսացման խնդիրը, որով սկսան զբաղիլ մի քանի գրիչներ։ Սակայն ցաւալին այն է որ, Տ. Մուշեղ եպիսկոպոսի թեր կանգնող և ջատագով եղողներ ի զուր փաստաբանութիւն կը շռայլեն. և այդ՝ ոչ թէ տգիտութեամբ, այլ գիտակցաբար և դիտումով։ Մեր մէջ յաճախադէպ է քննադատել կամ յանդգնիլ՝ առանց նկատի առնելու միջավայրը, պարագաները եւ պատշաճութիւնը։ Քննադատութեանց յաճախ տեղի կուտան ենթակայք, նոյն իսկ իրենց կամեցողութեամբ, իրենց ձգտումներովն ու նպատակներովը, զորս՝ իրաւկէ մի անկողմնակալ ընթերցողք լաւ կրնան հասկնալ և իրաւացի ու հաւնելի չեն կրնար գտնել։ Մեր մէջ գիտնականի հովերով փքացած անձեր — իմաստակներ — օրը ըստ օրէ աւելնալու վրայ են։ Անոնք՝ առիթ գտնելով՝ իրենց իրաւասութենէն վեր եղող խնդիրներու միջամուխ կը լինին. կ'ուզեն այդու՝ թերուս, փառք ու համբաւ չնել և կրօնական ինքնակոչ բարեկարգիչներ հանդիսանալ։ Ոմանք ալ թէեւ ունին պաշարու հմտութիւն ըստ բաւականին, բայց իրենց նկարագրին ու խառնուածքին բերումով չեն կրնար ճշմարիտ ուղղութիւն մը բռնել, այլ կամաւ և գիտակցաբար կը սիրեն մերթ ընդ մերթ ճերմակը սեւ և սեւը ճերմակ ցոյց տալ։ այսպիսիները ձախողուածներէ աւելի հաճոյք կը զգան քան տհաճութիւն։ Իւրաքանչիւր ոք իր դրչէն կը ճանչցուի, եթէ գրչի տէր մարդ է։ Բարի և հեղգի անձեր բնաւ չեն կրնար սիրել վիրաւորիչ եղող յայտարարութիւններ ընել, եթէ երբեք ի տարապարուց իսկ դատապարտելի ներկայացուցին։ Իբր անկողմնակալ ընթերցող, չենք կրնար իրաւացի գտնել Տ. Մուշեղ եպիսկոպոսի բռնած ընթացքը հանդէպ կեդր. կրօն. ժողովոյ. ո՛չ ալ առ այդ Բ. Բէշկեան էֆ.ի Ջատագովութիւններն՝ արդարացի։

Մուշեղ եպիսկ. սխալած էր, կրօն. ժողովոյ դէմ վարուելովը և այդ սխալը փոխանակ դարմանելու՝ նոր սխալներ գործեց։ Քահանայից վերամուսնութեան մասին իր այժմու դիրքին ու պաշտօնին անպատշաճ նկատուելիք յօդուած մը մէջտեղ նետելով (*), առ որ մեղադրեցին զինքը շատեր և այդ՝ իրաւամբ։ Եթէ այն յօդուածը ոճէ դիտումով և նպատակով գրուած չէր, ուրեմն անգիտորէն գրուած էր։ Եթէ նպատակաւ էր, այդ նպատակը գովելի չէր կրնար ըլլալ յաչս դիտողաց։ Իսկ եթէ նա՝ դիտողներու ստուար մէկ կարեւոր մասը նկատողութեան չառնուը և կարեւորութիւն չտար ոչ ոքի, այդու եւս անարդարանալի դիրքի մը մէջ կը ձգէ ինքզինքը։ Հետեւաբար եղած բոլոր հրատարակութիւնք՝ որոնք ըլլա՛ն իրեն ի նպաստ, ըլլա՛ն ոչ-նպաստաւոր, ամէն լուրջ խորհողի համար հաճելի բաներ չեն։ Ի՞նչ ազատ բան է, տեսնել եկեղեցական մը քաշքշուքներու ենթարկուած և լրագրողներու ընդդիմամարտութեանց առարկայ դարձած։ Ասիկա ցաւալի ի՞նչ է հասկցողին համար։ Ու տակաւին խնդիրը յուզել՝ փոխանակ զգուշանալու։ Կ'ուզենք ակնարկել Մուշեղ եպիսկոպոսի բռնած ընթացքը՝ ուղղեալ կեդր. կրօն. ժողովոյ ծերունազարդ Ատենապետ Սրբազանին։

Լայնամտօրէն խորհելով՝ բողոքագիր տալուն մէջ, սկզբունքով ոճ և է թերութիւն չկայ, թէեւ բողոքագիրը իր ոճին ու լեզուին համար անհամեստ նկատուած ըլլայ։ Չի՛ դիտողութեան առարկայ եղողներ յաճախ կիրքի և յուզման տակ անպատշաճ լեզու մը գործածելէ չեն քաշուիր։ Ուստի, նոյն գրութիւնը, եթէ պաշտօնական չլինելու մէջ մնար, անկողմնակալ ընթերցողներ պիտի չուռնային ընելիք։ Սակայն անոր հրատարակութիւնը կրկին խնդիր ընելու նպատակ մը ի վեր հանեց։ Վիճաբեր բնաւորութիւն մը ի յայտ բերաւ։ Անհամ և անճահ վիճաբանութեանց կրկին դուռ բացուեցաւ։ Ու կը կարծենք որ, եթէ այս անօգուտ վիճաբանութիւնք, որոնք առ հասարակ լաւ տպաւորութիւն չեն ըներ ընթերցողաց վրայ, շարունակուին, ազգ. պաշտօնական մարմինը իր ազդեցութիւնը ի գործ դնելու պէտքը պիտի ղգայ։

Գալով Բ. Բէշկեան էֆ.ի վեցհատուածեան ծանօթ ջատագովականին, մի քանի տողերու հանդիպեցանք ի նմին, որոնք ուշագրաւ են։ Մուշեղ եպիսկոպոս՝ իբր ապերախտ, իբր անհնազանդ և իբր անկարգապահ մեղադրուած ըլլալուն համար՝ Բէշկեան էֆ. կը պաշտպանէ զայն, ինչպէս — «կարգապահութիւնը» հոգեւոր կաշկանդում, լատինական ըմբռնում համարելով, և մեր մէջ մանելուն դէմ բողոքելով։ Այս տարաձայնութեան վրայ կը զարմանանք։ Առանց եկեղեցական կարգապահութեան, առանց օրինաց հնազանդութեան ո՞ր պաշտօնութիւն հաստատուն վիճակ մը ունեցած է և ո՞ր կրօնք կրցած է իր ամբողջութիւնը պահել, իր գոյութիւնը կրցած է պահպանել։ Չկա՞ն, միթէ՝ նախապէս իբր հոգեւոր կաշկանդում կարգ մը կանոնապահութիւններ մերժող հատուածներ և ի վերջոյ կանոնապահութեան և կարգապահութեան պէտքն զգացող։

Ցեռսամուա շատ մը բաներու՝ եկեղեցական չրջանակէն բառնալու պէտքն զգացուած է բաղում անգամներ, այս ու այն անհատական կարծիքներէ թելադրուած, այս նոր չէ. սակայն ժողովրդեան հաւատքն ու կարծիքը տակաւին ընդունակութիւն մնի՞ մէնն ակնինէ եկած վարդապետական ձայներէն ազդուելու։ Դիմնոց կարծիք ըսուածը շատ նեղ և անձուկ չրջանակի մը մէջ կը գտնուի, որքան ալ զօրաւոր թուի ան։ Եթէ երբեք աւելորդ և յեռսամուա իրերը բառնալ պէտք ըլլայ իսկ, այդ՝ միայն կարելի պիտի ըլլայ հաւատացեալներու կարծիքը նկատի առնելով հանդերձ, եկեղեցական կարգապահութիւնը յարգելով, այսինքն կրօնային վերին իշխանութենէն սպասելով և պէտքն զգացուած առնն դարձեալ հոն դիմելով։ Ու պէտք չէ երբեք, լրագրական սիւնակները ձախողուածներէ աւելի հաճոյք կը զգան քան տհաճութիւն։ Իւրաքանչիւր ոք իր դրչէն կը ճանչցուի, եթէ գրչի տէր մարդ է։ Բարի և հեղգի անձեր բնաւ չեն կրնար սիրել վիրաւորիչ եղող յայտարարութիւններ ընել, եթէ երբեք ի տարապարուց իսկ դատապարտելի ներկայացուցին։ Իբր անկողմնակալ ընթերցող, չենք կրնար իրաւացի գտնել Տ. Մուշեղ եպիսկոպոսի բռնած ընթացքը հանդէպ կեդր. կրօն. ժողովոյ. ո՛չ ալ առ այդ Բ. Բէշկեան էֆ.ի Ջատագովութիւններն՝ արդարացի։

Մուշեղ եպիսկ. սխալած էր, կրօն. ժողովոյ դէմ վարուելովը և այդ սխալը փոխանակ դարմանելու՝ նոր սխալներ գործեց։ Քահանայից վերամուսնութեան մասին իր այժմու դիրքին ու պաշտօնին անպատշաճ նկատուելիք յօդուած մը մէջտեղ նետելով (*), առ որ մեղադրեցին զինքը շատեր և այդ՝ իրաւամբ։ Եթէ այն յօդուածը ոճէ դիտումով և նպատակով գրուած չէր, ուրեմն անգիտորէն գրուած էր։ Եթէ նպատակաւ էր, այդ նպատակը գովելի չէր կրնար ըլլալ յաչս դիտողաց։ Իսկ եթէ նա՝ դիտողներու ստուար մէկ կարեւոր մասը նկատողութեան չառնուը և կարեւորութիւն չտար ոչ ոքի, այդու եւս անարդարանալի դիրքի մը մէջ կը ձգէ ինքզինքը։ Հետեւաբար եղած բոլոր հրատարակութիւնք՝ որոնք ըլլա՛ն իրեն ի նպաստ, ըլլա՛ն ոչ-նպաստաւոր, ամէն լուրջ խորհողի համար հաճելի բաներ չեն։ Ի՞նչ ազատ բան է, տեսնել եկեղեցական մը քաշքշուքներու ենթարկուած և լրագրողներու ընդդիմամարտութեանց առարկայ դարձած։ Ասիկա ցաւալի ի՞նչ է հասկցողին համար։ Ու տակաւին խնդիրը յուզել՝ փոխանակ զգուշանալու։ Կ'ուզենք ակնարկել Մուշեղ եպիսկոպոսի բռնած ընթացքը՝ ուղղեալ կեդր. կրօն. ժողովոյ ծերունազարդ Ատենապետ Սրբազանին։

Լայնամտօրէն խորհելով՝ բողոքագիր տալուն մէջ, սկզբունքով ոճ և է թերութիւն չկայ, թէեւ բողոքագիրը իր ոճին ու լեզուին համար անհամեստ նկատուած ըլլայ։ Չի՛ դիտողութեան առարկայ եղողներ յաճախ կիրքի և յուզման տակ անպատշաճ լեզու մը գործածելէ չեն քաշուիր։ Ուստի, նոյն գրութիւնը, եթէ պաշտօնական չլինելու մէջ մնար, անկողմնակալ ընթերցողներ պիտի չուռնային ընելիք։ Սակայն անոր հրատարակութիւնը կրկին խնդիր ընելու նպատակ մը ի վեր հանեց։ Վիճաբեր բնաւորութիւն մը ի յայտ բերաւ։ Անհամ և անճահ վիճաբանութեանց կրկին դուռ բացուեցաւ։ Ու կը կարծենք որ, եթէ այս անօգուտ վիճաբանութիւնք, որոնք առ հասարակ լաւ տպաւորութիւն չեն ըներ ընթերցողաց վրայ, շարունակուին, ազգ. պաշտօնական մարմինը իր ազդեցութիւնը ի գործ դնելու պէտքը պիտի զգայ։

Գալով Բ. Բէշկեան էֆ.ի վեցհատուածեան ծանօթ ջատագովականին, մի քանի տողերու հանդիպեցանք ի նմին, որոնք ուշագրաւ են։ Մուշեղ եպիսկոպոս՝ իբր ապերախտ, իբր անհնազանդ և իբր անկարգապահ մեղադրուած ըլլալուն համար՝ Բէշկեան էֆ. կը պաշտպանէ զայն, ինչպէս — «կարգապահութիւնը» հոգեւոր կաշկանդում, լատինական ըմբռնում համարելով, և մեր մէջ մանելուն դէմ բողոքելով։ Այս տարաձայնութեան վրայ կը զարմանանք։ Առանց եկեղեցական կարգապահութեան, առանց օրինաց հնազանդութեան ո՞ր պաշտօնութիւն հաստատուն վիճակ մը ունեցած է և ո՞ր կրօնք կրցած է իր ամբողջութիւնը պահել, իր գոյութիւնը կրցած է պահպանել։ Չկա՞ն, միթէ՝ նախապէս իբր հոգեւոր կաշկանդում կարգ մը կանոնապահութիւններ մերժող հատուածներ և ի վերջոյ կանոնապահութեան և կարգապահութեան պէտքն զգացող։

Ցեռսամուա շատ մը բաներու՝ եկեղեցական չրջանակէն բառնալու պէտքն զգացուած է բաղում անգամներ, այս ու այն անհատական կարծիքներէ թելադրուած, այս նոր չէ. սակայն ժողովրդեան հաւատքն ու կարծիքը տակաւին ընդունակութիւն մնի՞ մէնն ակնինէ եկած վարդապետական ձայներէն ազդուելու։ Դիմնոց կարծիք ըսուածը շատ նեղ և անձուկ չրջանակի մը մէջ կը գտնուի, որքան ալ զօրաւոր թուի ան։ Եթէ երբեք աւելորդ և յեռսամուա իրերը բառնալ պէտք ըլլայ իսկ, այդ՝ միայն կարելի պիտի ըլլայ հաւատացեալներու կարծիքը նկատի առնելով հանդերձ, եկեղեցական կարգապահութիւնը յարգելով, այսինքն կրօնային վերին իշխանութենէն սպասելով և պէտքն զգացուած առնն դարձեալ հոն դիմելով։ Ու պէտք չէ երբեք, լրագրական սիւնակները ձախողուածներէ աւելի հաճոյք կը զգան քան տհաճութիւն։ Իւրաքանչիւր ոք իր դրչէն կը ճանչցուի, եթէ գրչի տէր մարդ է։ Բարի և հեղգի անձեր բնաւ չեն կրնար սիրել վիրաւորիչ եղող յայտարարութիւններ ընել, եթէ երբեք ի տարապարուց իսկ դատապարտելի ներկայացուցին։ Իբր անկողմնակալ ընթերցող, չենք կրնար իրաւացի գտնել Տ. Մուշեղ եպիսկոպոսի բռնած ընթացքը հանդէպ կեդր. կրօն. ժողովոյ. ո՛չ ալ առ այդ Բ. Բէշկեան էֆ.ի Ջատագովութիւններն՝ արդարացի։

Մուշեղ եպիսկ. սխալած էր, կրօն. ժողովոյ դէմ վարուելովը և այդ սխալը փոխանակ դարմանելու՝ նոր սխալներ գործեց։ Քահանայից վերամուսնութեան մասին իր այժմու դիրքին ու պաշտօնին անպատշաճ նկատուելիք յօդուած մը մէջտեղ նետելով (*), առ որ մեղադրեցին զինքը շատեր և այդ՝ իրաւամբ։ Եթէ այն յօդուածը ոճէ դիտումով և նպատակով գրուած չէր, ուրեմն անգիտորէն գրուած էր։ Եթէ նպատակաւ էր, այդ նպատակը գովելի չէր կրնար ըլլալ յաչս դիտողաց։ Իսկ եթէ նա՝ դիտողներու ստուար մէկ կարեւոր մասը նկատողութեան չառնուը և կարեւորութիւն չտար ոչ ոքի, այդու եւս անարդարանալի դիրքի մը մէջ կը ձգէ ինքզինքը։ Հետեւաբար եղած բոլոր հրատարակութիւնք՝ որոնք ըլլա՛ն իրեն ի նպաստ, ըլլա՛ն ոչ-նպաստաւոր, ամէն լուրջ խորհողի համար հաճելի բաներ չեն։ Ի՞նչ ազատ բան է, տեսնել եկեղեցական մը քաշքշուքներու ենթարկուած և լրագրողներու ընդդիմամարտութեանց առարկայ դարձած։ Ասիկա ցաւալի ի՞նչ է հասկցողին համար։ Ու տակաւին խնդիրը յուզել՝ փոխանակ զգուշանալու։ Կ'ուզենք ակնարկել Մուշեղ եպիսկոպոսի բռնած ընթացքը՝ ուղղեալ կեդր. կրօն. ժողովոյ ծերունազարդ Ատենապետ Սրբազանին։

Լայնամտօրէն խորհելով՝ բողոքագիր տալուն մէջ, սկզբունքով ոճ և է թերութիւն չկայ, թէեւ բողոքագիրը իր ոճին ու լեզուին համար անհամեստ նկատուած ըլլայ։ Չի՛ դիտողութեան առարկայ եղողներ յաճախ կիրքի և յուզման տակ անպատշաճ լեզու մը գործածելէ չեն քաշուիր։ Ուստի, նոյն գրութիւնը, եթէ պաշտօնական չլինելու մէջ մնար, անկողմնակալ ընթերցողներ պիտի չուռնային ընելիք։ Սակայն անոր հրատարակութիւնը կրկին խնդիր ընելու նպատակ մը ի վեր հանեց։ Վիճաբեր բնաւորութիւն մը ի յայտ բերաւ։ Անհամ և անճահ վիճաբանութեանց կրկին դուռ բացուեցաւ։ Ու կը կարծենք որ, եթէ այս անօգուտ վիճաբանութիւնք, որոնք առ հասարակ լաւ տպաւորութիւն չեն ըներ ընթերցողաց վրայ, շարունակուին, ազգ. պաշտօնական մարմինը իր ազդեցութիւնը ի գործ դնելու պէտքը պիտի զգայ։

Գալով Բ. Բէշկեան էֆ.ի վեցհատուածեան ծանօթ ջատագովականին, մի

(*) Եթէ նոյն խնդրոյ առթիւ Առաջնորդները կարծիք յայտնել կամէին ոչ թէ ի հրապարակի, այլ պաշտօնական մարմնոյն ուղղել պէտք էր։

(Ս. Խ.— Արեւելքի մէջ սակ առաջ պարզեցինք Սրբազան յօդուածագրին այս արդարացի պահանջումը)։

ՕՐՈՒԱՆ ՆՇՄԱՐՆԵՐ

Ո՞ՂՋ ԹԷ ՄԵՌԱՍ.— ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԱԿԱՊԱՏԿԵՐՆԵՐ.— ԳՐՁԻ ՀԱՇՈՒԵՑԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ. — ՄԵՐ ԳՐԱԳԻՏՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ։

Ռօմանոս Սէյէֆճեանին համար հանգանակութիւն, և նպաստի ներկայացման առաջարկ...։

Բայց խեղճ մարդը երկու տարի կայ որ մեռաւ, et mort et enterré, ինչպէս կ'ըսէ ֆրանսերէն ժողովրդական երգ մը։ Միայնակ կամ թիւրիմացութիւն կայ գրուածքներուն մէջ, և օրաթերթերու խմբագրութեանց եղած դիմումներուն նպատակն ըլլալու է՝ նպաստաւորել երբեմնի թատերական հեղինակի մը ու նախկին դերասանի մը, — որ չատոնց գացած հանգչած է Շիշլիի գերեզմանատան մէջ, — ընտանիքը։

Ա՜հ, այս ընտանիք բառը, ի՛նչ թռվիչ, ի՛նչ հրապուրիչ է իր ընդհանուր առմանը մէջ, և սովորաբար կը պատկերացնէ, զայն կարդացողին աչքին առջեւ, համակրելի ու պատկառելի մայր մը, իր դաւակներով բոլորուած կրակարանին մօտ, այս ցուրտ ձմեռ ոգին, մթնշաղի ժամուն, երբ սօճեղը կը զարնուի ու հայրն է որ առն կը դառնայ գործէն, զուարթ դէմքով ողջունելով կինն ու զաւակները։ Եթէ հարուստ է, շատ կանուխէն և կուքով. եթէ միջակորեար դասին կը պատկանի, քիչ մը ուշ ու հանրակառքով կամ հեծիոտն։ Սեղանը պատրաստ է արդէն ու անմամեր շարժումներով կը բոլորուին շուրջը, օրուան կեանքին վրայ խօսակցելով ու ստամոքսին պարարտացնելով։

Ռօմանոս Սէյէֆճեանին ընտանիքը բոլորովին տարբեր պատկեր մ'է, հակապատկեր մը կը ներկայացնէ, իր տխուր իրականութեանը մէջ. հայր, ամուսին չիկայ որ տուն վերադառնայ. մանչ զաւակ մը, բեմական այդ երբեմնի վաստակաւորին տղան, տասնըհինգէն-տասնըվեց տարեկան պատանի մը, տխեղծ, հուշմանդամ, ոսկրակոյտ մը գրեթէ որ անկիւն մը կծկուած է, անգիտակից իր շուրջը անցած դարձածին, հաղալով, արիւն թքնելով, հառաչելով. իր դէմ մայրը, տարեց բարի կին մը, աչքերուն լոյսն զրկուած, որ երեւակայութեամբ միայն կը տեսնէ իր հիւանդ զաւակը որուն դարմանումին համար բան չկրնալ ընելէ զատ, ո՛չ իսկ կանոնաւոր մնունդ մը կը մատակարարէ անոր։ Այս ալ ընտանիք մըն է, սակայն, նոյն անունին արժանի, և գերազանցապէս արժանի։ Ցեռսոյ, կարգը կուգայ աղջիկ զաւկին, Օր. Սէյէֆճեանին, ինքը՝ բարեբաղդաբար՝ առողջ, կայտառ, սիրուն մանկամարդուհի մը, համակ սէր ու անձնուիրութիւն իր կոյր մօրը ու անդամալոյծ եղբօրը նկատմամբ։ Մտնդիյսկի Մրցանակի արժանի աղջիկ մը որ օրն ի բուն «ասեղ կը ծեծէ» ոսկեթել հիւսուածանիւթերու պատրաստութեան աշխատելով, գէթ իրենց օրապահիկին մէկ մասը հայթայթելու համար։

Եթէ Ռօմանոս Սէյէֆճեանը ողջ եղած ըլլար, իր անդրդ ծերունիի վիճակին մէջ, աւելի՛ ևս պիտի սատակուէր այս ընտանեկան պատկերին խղճալիութիւնը ու կարեկցութեան արժանի հանգամանքը. իր մա՛ը՝ իր փրկութիւնը եղած է։ Եւ եթէ իրո՛ք կան բարեսիրտներ որոնք, ի յարգանս բաղմավաստակ թատերագիր-դերասանի մը, գթոտ ներշնչում մը ուներնալ ուզեն, թո՛ղ անոր կնոջը ու միակ զաւկին օգնեն, մէկը կոյր ու միւսը խեղդամամ, ասոնց զրկելով իրենց նպաստները, իբր թէ ողջ եղած ըլլար տակաւին Ռօմանոս Սէյէֆճեանը. նոյն իսկ Մնակեան էֆ. արուեստագէտի վերանձն շարժում մը ունեցած պիտի ըլլայ, ազդ. թերթերէն ներշնչուած կամ ինքնաբերաբար, նպաստի ներկայացում մը տալու համար այդ տարաբաղդ ընտանիքին օգտին, կամ իր փայլուն մէկ ներկայացման հասոյթէն բաժին մը հանելով անոր։

Կը նշմարեմ, սակայն, որ՝ մեր արուեստագէտներուն վրայ գրելու մղումս անդգալաբար կը մղէ զիս, տխուր մահերու և ո՛չ նուազ տխուր կեանքերու նկարագրութիւնն ընել. ու այս միջոցառութիւնը փարատելու համար՝ կ'անցնիմ գրականութեան, եթէ իրո՛ք գրականութիւն մը ունինք, բառին լայն ու հարազատ առումովը։ Այդ անունով ամնքացող կարգ մը Պոլսեցի ու գաւառացի «բանաստեղծ»ներն ու արձակագիրները փառաբանելուն մէջ չեմ դաներ, դժբաղդաբար, գրական ժամանց մը, և ասոր համար է որ շաբաթական քրոնիկներուս մէջ նուազ կը զբաղիմ իրենցմով քան բեմական արուեստագէտներով. այս վերջինները, գէթ համեստութիւն մը ունին, որ եթէ արտակարգ կարողութենէ մը զուրկ ալ ըլլան, միչտ համակրելի կը դարձնէ զիրենք. մինչ առաջինները, օ՜հ, անտանելի սիպարներ կը դառնան փքացուռոյց յաւակնոտութեան, Մալկարացի գրագէտ-բանաստեղծէն սկսելով, որ կ'երեւայ թէ իր չուկայիկ բարքերուն հնարամտութիւններէն սորված է՝ հրապարակային անձնական հաշիւները գրական տեսութիւններու կամ օրը օրին տպաւորութիւններու կեղծուպատիր քօղին տակ մաքրել փորձելու գաղտնիքը, ինչպէս վերջին անգամ շարժեցաւ Մասիսի նախորդ խմբագրին հանդէպ, որուն բոլոր մեղքը եղած էր փողով և թմբուկով չի հռչակել իր ոտանաւորներու տեսարակին արժանիքը։ Մարդուկը սպասեց տարի մը, երկու տարի, և յարմար առիթը գտաւ ա՛յն ատեն՝ երբ այդ գրական չարաթաթերթը կ'ընդհատուէր ժամանակի մը համար և անոր հրատարակութիւնը կը փոխանցուէր ուրիշ ձեռքերու։ Կռնակէն հարուածելու գրութիւն մը զոր «չարչի» բանաստեղծը այնքան ճարտարութեամբ գիտէ եղեր կիրարկել։ Հարուածը կոչա՝ բայց անազդեցիկ է, և չարժեր իսկ որ ետիս դառնամ անգամ մը՝ զայն տեսողուն զբաղելու։

Մասիսին անունը տուի, և արհամարհելով գրչի ողորմելի տգեղութիւնները որոնց ակնարկեցի, հաճոյքով կանգ պիտի առնեմ, ընդհակառակը, ոտանաւորի մը բրցումի մը առջեւ զոր հաստատուց այդ չաբաթաթերթը իր վերեւման առաջին թիւերուն իսկ։ Խոստացուած մրցանակը նիւթապէս մեծ բան մը չէր, իրա՛ւ, Նուպարեան Ֆրանսահայ Բառարան մը՝ առաջին պակաւորին համար և պատի գեղարուեստական զարդ մը՝ երկրորդին համար. — ամէն մրցում և մրցանակ հաստատող Թավշանճեան մը չի կրնար ըլլալ ի հարկէ. — իսկ մրցման նիւթը՝ Աւէտիք ծանօթ ձայնակին թարգմանութիւնը, որ Մասիսի 1906ի չրջանին մէջ ալ փորձուեցաւ քանիցս, և ինքնագիր բանաստեղծութիւն մը։ Առաջին մրցանակը խլած է, այս վերջինին համար, Օր. Պերճուհի Եաղրճեան՝ ի՛ր իսկ հեղինակութիւնը եղող ոտանաւորով մը, Նուաճողութիւնը, որ համակ երաժշտութիւն է տրդէն, այնքա՛ն ներդաշնակ ու պատկերալից։

Ցնորքով ապրող հոգիներն ամէն
Արքշառութիւններու կ'առաջնորդեմ ես,
Անոնց յոյզ կոչսով ոլորքներ պէս պէս,
Ու վերացումներ որոնք մէջտ կ'օրրին։

Արքշառութիւններու կ'առաջնորդեմ ես,
Նորենի հոգին խնկելով վերին,
Ու վերացումներ որոնք մի՛շտ կ'օրրին,
Սարսուռի ձիւնը կը սեղմեմ կարծես։

Ու չարունակելով մեղեդիներու, դաշնակաւորումներու շուրջը, խնկելով Նորենի հոգին ու վերարծարծելով Սամէնի սիրակէզ երգը, մանկամարդ բանաստեղծուհին կը դառնայ ընթերցողին.

Մեղեդիներով լեցուն տարօրէն
Բո՛ւռ միտքդ, ընթերցող, միսթիք, յուսակեղ,—
Անուրջ-ծաղիկները կը թափթփեմ ես,—
Կը հեւացնեմ մութ տաղտուկներէն։

Բու՛ռ միտքդ, ընթերցող, միսթիք, յուսակեղ,
Դաշնակութեանցը միջոցով նորէն,
Կը հեւացնեմ մութ տաղտուկներէն։
Հմայելով զայն լաւատենչպէս։

Եթէ չեմ սխալիր, առաջին անգամն է որ այս ոտանաւորին մանկամարդ հեղինակուհին անունը կ'երեւայ մեր գրական-լրագրական հրապարակին վրայ, թէև Մասիսի նախորդ չրջաններուն քանի մը թարգմանութիւններով աշխատակցած ըլլայ անոր, իր անուան սկզբնատառը միայն գործածելով, համեստօրէն։ Իր Նուաճողութիւնը արժանի էր որ ստորագրուէր ամբողջովին և պիտի փափաքէինք որ այդ սիրուն բանաստեղծութիւնը միակը չի մնար տեսակին մէջ։ Ի՞նչ բանի կը ծառայեն գրական մրցումները՝ եթէ ոչ, ամենէն աւելի, մէկ օրէն միւսը ծանօթ դարձնելու անուն մը որ անծանօթ կը մնար մինչեւ այն ատեն ու բարոյապէս քաջալերելու աջողուած գրիչներ՝ իրենց արժանիքը ցցունելու։

Այս փափագը զոր կ'արտայայտեմ հրապարակաւ, ո՛չ միայն համակիր դնահատման մը արտայայտութիւնն է Օր. Պերճուհի Եաղրճեանի փափուկ գրչին և գրական հակումներուն, այլ ընդհանուր բաղձանք մը միանգամայն որ գրագիտուհիներու սերունդ մը հասնի։ «Գրասէր»ի դիտողութիւնը, երէկուան Արեւելքի մէջ, կրնայ պատչաճիլ նաև քանի մը վաղածանօթ գրագիտուհիներու որոնք կը սնանան իրենց անցեալ գործերուն վրայ, առանց նոր արտադրութիւններ ունենալու։ Պէտք է որ նորեր գան լեցնել անոնց թողուցած պակասը, կնոջական գրականութեան ճիւղին մէջ զոր արժանաւորապէս մշակողներ թիւը չա՛տ ցանցառ է, հակառակ շատ մը կանացի ստորագրութիւններուն որոնք կ'երեւնան թերթերուն մէջ։ Ծաղիկի աշխատակցուհիներու մէջ ալ կան մէկերկու կարող գրիչներ, բայց ընդհանուր կերպով մեր գրագիտուհիներու հրապարակը թափուր կը մնայ գրեթէ։ Հիներէն, տարին մէկ-երկու յօդուածի երեւումը, ամանորի բացառիկ թիւերու մէջ, գրականութիւն ընել չի նշանակեր այլեւս, պէտք է որ, անոնց ստակիտուհիներէն, հետեւողներէն պատասխանուն երիտասարդ կիներու և աղջիկներու հոյլ մը, ոտանաւորին ու արձակին մէջ հաւասարապէս յաջող, որոնք իրենց առանձնայատուկ տեղը ունենան մեր ժամանակակից գրականութեան մէջ։ Եւ անանք ալ, իրենց կարդին, ռահվիրաներն ըլլան ապագայի կին-սերունդին որ աւելի՛ ուսեալ, աւելի՛ զարգացած պիտի ըլլայ, ժամանակին ճաշակներուն ու դաստիարակութեան պահանջումներուն բերմամբ։

ԳԱՄԱՐԵՑ

ԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Արդարեւ, շատ քիչ են այն զգացումները որոնք անօթութեան չափ ազդեցութիւն մը ունենան մարդուս գործելու և խորհելու կարողութեան վրայ։ Անօթութեան հաւասարողը ծարուն է միայն։ Սակայն տեսակ չարագործութիւններ անօթութեան հետեւանք են։ կարելի է ըսել նաեւ թէ ամէն ջանք ու ճիգ հացի համար է որ կ'ընեն մարդիկ. սակայն զարմանալի է որ այսքր կատարելապէս ճանչցուած չէ անօթութեան ազդեցումը իր ամէն պարագաներով։ Անօթութեան ի՛նչ ըլլալը որոշելու համար պէտք է ըսենք թէ անօթութիւնը ուտելու պէտքին զգացումն է, որ բան մը ուտելով կը դադրի. բայց չուտելով աւելի կը սատկանայ և տակաւ հիւանդագին վիճակներու կը յանդի։ Անօթութիւնը բնական և պարբերական զգացում մըն է։ Այդ պարբերական զգացման միջեւ գտնուած ժամանակամիջոցին տեւողութիւնը մարմնական վիճակներէ և մեծ մասամբ՝ սովորութենէ կախում ունի։ Բուսը և մանկութեան զանազան միջոցները կրնան անզգալի ընել այդ զգացումը։ Անօթութիւնը ցորչափ իր բնական վիճակին մէջ գտնուի, իբրեւ ախորժակ կրնանք ըմբռնել զայն և մինչեւ մէկ ատիճան. առողջութեան ապացոյց։ Անհատական տարբեր վիճակներ ալ կը գտնուին այս մասին. կան մարդիկ որ չարունակ անօթի են, կան ալ որ առանց հիւանդ ըլլալու չարունակաբար ախորժակ չունենալէ կը նեղուին։ Տարիքն ալ մեծ դեր ունի ասոր մէջ. երիտասարդը զօրաւոր մնունդի պէտք ունի, բայց ծերութեան մէջ այդ պէտքը տակաւ կը նուազի։ Մարմնական և մանաւանդ մտաւորական աշխատանքն ալ կ'աւելցնեն մնունդի պէտքը և հետեւաբար անօթութեան զգացումը։ Զանազան պատճառներէ յառաջ կուգայ այն անախորժութիւնը զոր կ'ունենայ մարդ, առանց սակայն ատիկա հիւանդութեան մը ուղղակի հետեւանքն ըլլալու։ Զղային վիճակները մեծ դեր ունին։ այս պարագային մէջ։ Կան մարդիկ որ ախորժակ չունին բնաւ, զի վայելչութեան հակառակ կը համարին այդպիսի զգացումներ ունենալը։ այս երեւոյթը յաճախադէպ է կանանց մէջ։ Սակայն նորոյթն ալ ազդեցութիւն ունի այդ վիճակին վրայ։ Սեղմիրանը և նեղ զգեստներն են որ յաճախ արգելք կ'ըլլան պէտք եղածին չափ բան ուտելու։ Սակէ զատ, տնաճելի մտածումներն ալ կրնան բթացնել անօթութեան զգացումը։ Հնդհակառակն, կրնայ ըլլալ նաև որ ջղային գրգռութիւնը չափազանց սատակցնէ անօթութեան զգացումը, առանց հիւանդութեան մը գոյութեան։ Այս պարագային մէջ, ճաշէն անմիջապէս եռաստիկ անօթութիւն մը կը զգայ մարդ, և յաճախ քիչ մը ուտելիքով կը յագենայ։ Բնական անօթութիւնը զգացում մըն է զոր ստամոքսի ջիղերը կը հաղորդեն ուղղիղն։ Նախ ստամոքսին մարսողական հիւթերը կ'արտադրուին, որոշ շարժում մը յառաջ կուգայ ստամոքսին մէջ։ Այս շարժումը, ստամոքսի մէջ գտնուած օդին պատճառաւ, տեսակ մը ձայն կը հանէ զոր ժողովուրդը «կուռ կուռ» բառով կը բացատրէ։ Ստամոքսի ջիղերուն այս գործողութիւնը բնականաբար ուտելիքի պէտքին հետեւանքն է. և որովհետեւ մարմնոյն հիւսկէնները, արիւնը և գործարանները մնունդի պէտք ունին, անօթութիւն կը զգացուի։ Բանի որ ջիղերուն այս թելադրութիւնը միայն արմնութեան ատեն անօթութեան զգացումը կրնայ յառաջ բերել ուղղիղ մէջ,

այս տեսակէտէն դատելով, պէտք որ ոգելից ըմպելիներու խնդիրը լաւ մը նկատողութեան առնուի։ Ժողովուրդին աղքատ դասակարգը, սովորաբար, անօթութեան զգացումը ոգելից ըմպելիով կը գոհացնէ, այսինքն կը լռեցնէ։ Դատարմ մը օղին, օրվակի համար որ 10 փր. կ'արժէ, 50–60 փր. արժող ուտելիքի մը տեղը կը բռնէ, բայց ոչ թէ մնունդի համար, այլ անօթութիւնը լռեցնելու տեսակէտով։ Ահա այս կէտն է զոր հակալքոլական ընկերակցութիւնները նկատի առնելու են։ Տարակոյս չի կայ թէ անօթութիւնը այսպիսի միջոցներով լռեցնելը միշտ վնասակար է մարմնոյն ընդհանուր գործարաններուն, և պէտք չէ մոռնալ թէ բնութիւնը բացարձակ պէտքին սահմանը համեմատաբար նեղ գծած է։ Սակայն ասոնք. մարդ իրապէս չուտեր այնչափ բան որչափ անօթութիւնը կը թելադրէ իրեն ուտել։ Ակէ դա, եթէ նկատի առնենք թէ ալքոլն ալ իբրեւ մնունդ կը ծառայէ, այն ատեն դիւրին է ըմբռնել թէ հակառակ ալքոլի չափազանց գործածութեան և հակառակ ուտելիքի նուազութեան, մարմնոյն վրայ յառաջ եկած վնասները ընդհարկար կրնայ տանիլ մարդ առանց անօթութիւն զգալու։ Անօթութիւնը ամէն ատեն հետեւանք չէ մինիայն չուտելու կամ քիչ ուտելու, այլ առաջ կուգայ նաեւ մարմնոյն մէջ շատ նիւթ սպառելէն և կամ կերուածներէն ի նպաստ մարմնոյն քիչ հիւթ անջատուելէն։ Առաջին պարագան, օրվակի համար, հիւանդի մը ապաքինման ատենի վիճակն է, ուր մարդ զարմանքով կը տեսնէ թէ ապաքինող մը ո՛րչափ չատ կ'ուտէ, զի մարմնոյն հիւսկէզները, որ հիւանդութեան ատենն ուժասպառ եղած էին, պէտք է որ մնունդով նոր այժ ստանան։ Երկրորդ պարագան տեղի կ'ունենայ դատարան հիւանդութեանց ատեն, օրինակի համար, շաքարախտի ատեն, զի մարդուս կերածին մեծ մասը դուրս կ'ելլէ մարմնէն։ Եթէ անօթութիւնը չգոհացուցուի կամ զանազան պատճառներով կարելի չըլլայ մնանիլ, այն ատեն անօթութեան վիճակի զանազան որոշ երեւոյթներն յառաջ կուգան. այսինքն, ստամոքսի մէջ ցաւեր, ապա չափազանց խոնջելնք, պարտասում, գլխու պտոյտ և զգացողութեան ընդարմացում որոնց վերջ ի վերջոյ կը յաջողիցէ սոլիկի դառնացում մը։

Մարդուս անօթի մնացած ատեն թէեւ մարմնոյն մէջ հիւթերու անջատում տեղի կ'ունենայ, բայց այդ չատ նուազ կերպով։ Այս հիւթերը մարմնէն կը քաղուին. մարմնոյն սպիտակուցը և ճարպը տակաւ կը հալին, մինչեւ այն ատեն որ կեանքը դադրի։ Բայց ատոր ալ որչափ տեւելը անօթի մնացողին անհատական վիճակէն կախում ունի։ Ընդհանրապէս երիտասարդները աւելի քիչ կրնան դիմանալ անօթութեան, վասն զի իրենց մարմնոյն հիւթանջատումը զօրաւոր է. ծերերն ալ նոյնպէս երկար չեն կրնար դիմանալ անօթութեան, զի անոնք ալ պակասող մնունդին տեղը դնելու համար պէտք եղածին չափ հիւթ չունին իրենց մարմնոյն մէջ։

Տղայ մը առ առաւելն երեք օր անօթի կրնայ մնալ, մինչ չափահաս անձ մը տասներկու օր կրնայ առանց ուտելու ապրիլ, ենթադրելով սակայն որ ծարաւ չզգայ մեռնոյն ատեն։ Եթէ ջուր խմէ, վարժութեամբ կրնայ անօթի մնալ մինչեւ 50 օր։ Դիտականապէս փորձուած ու հաստատուած ճշմարտութիւն մըն է սա։ Մէկ քանի տարի առաջ անօթի մնալն իրենց բան գործ ընող անձեր կային. ինչպէս, Դանեզէ ու Ջիդդի անուն ծոմապահները որոնք իբրեւ տարօրինակ ինչ ինքզինքնին փորձերու ենթարկել կուտային։ Ասոնց վրայ բժշկական զանազան քննութիւններ կատարուելով հաստատուեցաւ որ իրենց անօթի մնացած օրերուն մէջ մարմնոյն հիւթերու և ճարպին սպառման հետ իրենց ոսկորներն ալ կը սպառէին։ Դիտելի է որ անօթութեան զգացումը, չատ պարագաներու մէջ, մարդուս անհարժեշտ ուտելիքին քանակին համամատութեամբ աւելի մեծ է և. ասկա չափազանց ուտելուն պատճառ կ'ըլլայ չատերուն։

Այս ըսածնիս կարելի է փորձել երբ մարդ ախորժակը բաց եղած պահուն սեղան նստի ու քիչ ուտելով կելլէ սեղանէն. կէս ժամ ետքը կատարելապէս կուշտ պիտի զգայ ինքզինքը։

Երկարատեւ անօթութենէ մը ետքը չատ զգուշութեամբ ուտելու է. զի այդ ատեն չափազանց ուտելով արեան շրջանը մեծապէս կը վնասուի, ինչ որ ապիտաբեր հետեւանք կրնայ ունենալ։

ՏՈՔԹ. Բ. ՄԱՅՍՆԷՐ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ ամէն անոնց, որոնք կը փափաքին Պրուսայի Շերամարուծական վարժարանին դասախօսութեանց հետեւիլ, թէ նոյն վարժարանին դասերը պիտի սկսին 1907 մարտ 24ին (Հ. Տ.)։ Ընդունելութեան պայմաններն են հետեւեալները.—Աշակերտիլ փափաքողները պէտք է առնուազն 17 տարու ըլլան։ Տարիքի մասին ո և է դիշողութիւն չըլլար։ Մուտքի քննութիւնը սա նիւթերուն վրայ պիտի կատարուի. 1. Թուաբանութիւն։ 2. Երկրին մէջ խօսուած լեզուներէն մէկուն գրաւոր ծանօթութիւն։ Քննութիւնները թուրքերէն լեզուով պիտի կատարուին։ Աշակերտիլ փափաքողները, վերոյիշեալ թուականէն առաջ, պարտին իրենց խնդրանքն ուղղել Շերամարուծական վարժարանին Տնօրէնին և վերոգրեալ օրը ներկայանալ վարժարան, իրենց հետ ունենալով ծննդեան վկայագրին պատճէնը, բարի վարքի վկայագիր մը և պատուասոյն վկայական մը։ 24—7

3/16 յուն. 1907

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՊԱՅՔԱՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

ՊՈՒՌԱՆԻ ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆԻՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Եկեղեցիներու չէնքերուն իբր այդ վարձու տալու մասին կրօնից նախարար Պ. Պուռանի շրջաբերականը նպաստաւոր տպաւորութիւն մը ըրաւ։ Թէպէտ տակաւին համաձայնութիւն մը չի կայ, սակայն միւս կողմէ չատ դժուար է ձգտեալ վիճակին և պայքարին թուլցած ըլլալը։ Մինչդեռ կառավարական թերթերը կը չեշտեն թէ Պ. Պուռան Պետութեան իրաւունքներէն բան մը վրայ չի տար, միւս կողմէ կղերական թերթերը կ'ըսեն թէ նախարարական շրջաբերականը առաջին անգամ ըլլալով եպիսկոպոսական նուիրատուութիւնը կ'ընդունի, և այդ զիջողութիւնը եկեղեցւոյ համար մեծ յաջողութիւն մը կը համարին։ Հիմա ամէն ոք չատ հետաքրքիր է անոյշ ուղղութիւն մը մշակելէ, ինչ որ չէր եպիսկոպոսներու հաւաքական յայտարարութեան ատեն։ Հիմա երկուստեք կը ջանան իրաւաբանական բանաձեւեր գտնել, որոնք համաձայնութեան եղանակ մը կարելի ընեն։ Բարիզի արքեպիսկոպոսն ալ մէկ ներկայացուցիչը Էֆo ալ Բաուի խմբագիրներէն մէկուն հետեւեալ կերպով խօսեցաւ Պ. Պուռանի շրջաբերականին վրայ. — «Շրջաբերականը իր գլխաւոր գիծերուն մէջ կը յարգէ եպիսկոպոսներու կողմէ ներկայացուած պայմանագրութեան բանաձեւը, և իրաւաբանական կէտերու մէջ մէկ քանի փոփոխութիւններ ընել կարելի պիտի ըլլայ, կատարեալ համաձայնութիւն մը ձեռք բերելու համար։ Շնորհիւ եպիսկոպոսներու նախաձեռնութեան և Պ. Պուռանի ցոյց տուած ոգւոյն, կը կարծուի թէ գէթ առ այժմ ժամանակութեանց հրապարակին հաստատումը բաժանման օրէնքին չենթարկուի։

— Բարիզի քահանաները փետրվար 4ին դումարում մը ունեցան, խորհրդակցելու համար պայմանագրութեանց որոշման մասին ձեռք առնուելիք միջոցներու վրայ։ Կ'ըսուի թէ կարտինալ Ռիշար արքեպիսկոպոսը յանուն բոլոր թեմերուն, Մէնի քաղաքապետութեան պիտի դիմէ եկեղեցւոյ չէնքերու իբր այդ գործածման համար։

ՆՈՐ ԱՐՈՒՔ ՄԸ ՔԷՄԱՆՆՈՅԻ ԴԷՄ

Փետրվար 5ին ֆրանսական Խորհրդարանի նրբանցքներուն մէջ մեծ կարանցում մը կար։ Մեծամասնութենէն բաժնուածները, Բէլըզանի առաջնորդութեամբ, կը ջանային երեւան հանել կարծեաց այն տարբերութիւնը որ նախարարապետ Պ. Բէլէմանսոյի և կրօնից նախարար Պ. Պուռանի միջեւ գոյութիւն ունի։ Ասոնք եկեղեցական խնդրոյն վրայ նոր հարցաքննում մը կը պարտադրէին այսինքն Պ. Պուռանի շրջաբերականին մէջ խօսուած եկեղեցւոյ չէնքերու իբր այլ՝ կառավարիչներու եւ քաղաքապետներու կողմէ վարձու տրուելուն նկատմամբ։ Պ. Պուռանի շրջաբերականը հակառակ կը նկատուն Պ. Բէլէմանսոյի ընթացքին և այսպէս կը յուսան որ խորհրդարանական վիճաբանութեան մը ատեն այդ հակառակութիւնը երեւան պիտի ելլէ։ Վերջին անգամ Պ. Բէլէմանսոյի կողմէ բաժանման օրէնքին անկատարելութեան մասին եղած դիտողութիւնները կը շտապագրուին։

Երեսփոխանաց մեծամասնութեան մէջ դանլիին հակառակորդները և թիւրեալ Պ. Բէլէմանսոյի դանլիին մէջ գտնուող հակառակորդ նախարարները (որովհետեւ դանլիին մէջ ընդդիմադիր նախարարներ ալ կան) կը յայտարարեն թէ Պ. Բէլէմանսոյ իր խօսքերով Պ. Պուռանին աւելի մեծամասնութեան դէմ եղած էր, երբ կ'ըսէր թէ հակասութիւններով լեցուն օրինագիծ մը պատրաստուած էր։ Պապը ըսած էր թէ բաժանման օրէնքը անկապակից է։ Դաւառներու մէջ գտնուող հանրապետական կուսակցութեան պատկանողները բուռն պայքար մը կը մղեն այն տեսակ օրէնքի մը համար, զոր վարչութեան պետը անկապակից անուանեց։ Սակայն պատ նախարարութիւնը կը քննադատուի նաեւ որ եկամուտի տուրքին օրինագիծը կը ձգձգէ։

Նախորդ նախարարապետին Պ. Սարրիէնի քուէն ալ դանլիին դէմ պիտի ելլէ կ'ըսեն. բան մը որ մեծ կարեւորութիւն ունի։ Պ. Սարրէն իր հիւանդութեան համար անցեալ աշնան հրաժարեցաւ նախարարապետութեան պաշտօնէն, բայց այսօր քանի որ իր յաջորդները քաղաքականապէս առողջ վիճակ մը չեն ներկայացներ, ինքզինքը կազդուրուած կը զգայ։ Իր առողջութիւնը այնքան լաւ է որ իր բարեկամները կը կարծեն թէ Պ. Բէլէմանսոյի անկումէն վերջը նորէն պիտի կրնայ գործերու գլուխ անցնիլ։ Պ. Պռան իր պաշտօնին վրայ պիտի մնայ գործադրելու համար բաժանման օրէնքը։ Պ. Պռան և Պ. Վիվիան այսօր քաղաքականապէս մօտ են Պ. Միլրանի, որ տակաւին մոռցած չէ թէ Պ. Բէմանսօ դանլիին կազմութեան ատեն մերժած էր արտաքին գործոց նախարարին պաշտօնը յանձնել իրեն։ Յատկանշական պարագայ մըն է հետեւեալը զոր կ'արժէ մէջ բերել։ Երբ կրօնից նախարար Պ. Պռան երկու շաբաթ առաջ ծանօթ միջադէպին հետեւանքով ժողովին սրահէն դուրս եղած էր, խորհրդակցելու համար կանչել տուաւ Պ. Միլրանը, որ սակայն նիստին ներկայ չգտնուելուն կարելի եղաւ Պ. Բէլէմանսոն ու Պ. Պռանը իրարու հետ հաշտեցնել դիւրաւ։ Անուրանալի է որ Պ. Բէլէմանսօ դանլիին կացութիւնը դժուարին է, և չատ մը շրջանակներու մէջ խօսուածներուն նայելով, նոյն իսկ անկայուն։ Բայց ատոր համար կարելի չէ ներկայ դանլիին անկումը մօտալուտ նկատել։ Վիեննայի թերթերը կ'ըսեն թէ Պ. Բէլէմանսօ այն մարդն է որ կրնայ իրեն դէմ նիւթուած մեղադրութիւնները և յարձակումները յետս մղել։ Թերեւս մօտ է այն օրը, ուր արդի վարչակարգը աւելի պիտի գտնէ իր ուժը ի յայտ բերելու։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՃԱԲՈՆ

Վիեննական թերթերու մեծ մասը կը խօսի այն կարծեցեալ ծանրակշիռ հանգամանքին վրայ զոր ստացած ըլլան Մ. Նահանգաց ու Ճաբոնի յարաբերութիւնները։ Ֆրեմֆենպլաթ իբրեւ անկարելի չի նկատեր որ Ճաբոնի մէջ Ժողովրդական մէկ մասը զոհութեամբ ընդունի պատերազմի յայտարարութիւն մը, սակայն Միքատոն և իր կառավարութիւնը պիտի կրնան զգացումներու այդ տեսակ հոսանքի մը առաջքը առնել։ Որովհետեւ Մ. Նահանգները ու Ճաբոն խաղաղութեան փափաքող են, ուստի այդ վէճը, կ'ըսէ Ֆրեմֆենպլաթ, պարզ միջադէպ մըն է։ Էքսբրայպլաթ կացութիւնը վրդովիչ կը նկատէ. կռիւը մօտալուտ չէ, բայց կրնայ ալ տեղի ունենալ։ Զայթ կը կարծէ թէ Մ. Նահանգները պատրաստուած չեն պատերազմի համար՝ Ճաբոնի հետ և թէ Բանական ջանքերն չենոսիւնը առարտելէն ետքը միայն կրնան պատերազմի պատրաստուիլ։ Առ այժմ Բալիֆորնիացիները պիտի հարկադրուին տեղի տալու։ Տոյչ Ֆոլսպլաթ այնպէս կը նկատէ թէ այս անգամուան համար Մ. Նահանգները պիտի յաջողին վտանգին առաջքը առնել, սակայն կը յարէ նոյն թերթը, յետագայում վտանգ մը բղխորոլին անհետացած չի կրնար նկատուիլ։

—Ճաբոնէն առնուած խաղաղասէր և ապահովիչ արձագանգներուն հակառակ, Ուաշինկթընի մէջ կառավարութեան անձնկոիթին կը պատճառէ Բալիֆորնիոյ երեսփոխանները համոզած ըլլալու երեւոյթը ունի, սակայն Սան-Ֆրանչիսքոյի իշխանութիւնները խնդրոյն անմիջականութիւնը խոստովանելու երեւոյթը չունին։ Պ. Բուզվէլթ այդ գործը ամէնէն փչալիքը կը նկատէ։ Նախագահը սա խօսքերը ըսած է.

«Կառավարութեանց միջեւ բարեկամական կարգադրութիւնները կախում ունին բարեացակամութեան ոգիէն։ Երբ «դեղին կապիկ»ի նման վերագիրներ կը տրուին ժողովուրդի մը, որուն հետ կ'ուզուի խաղաղութեամբ կարգադրել խնդիր մը, և թէ ընկերական կեանքի մէջ անարգանքներ կ'ըլլան անոր քաղաքացիներուն, բարեացակամ ոգին կ'անհետանայ և վերջապէս երկու ժողովուրդները կրնան դէմ առ դէմ գալ։»

Ամերիկեան լրագիրներուն մէկ մասին կողմէ պատերազմի համար յայտնուած երկիւղը անուշչտ Պ. Բուզվէլթի այս պիտի տայ սեսնելու իրականացումը նաւատորմին յաւելման և ծովեզերքներուն աւելի լաւ պաշտպանման ծրագիրներուն։ Խորհրդարանին քալիֆորնիացի անդամները նոր հետագիրներ զրկեցին Սան-Ֆրանչիսքոյ և կը կարծուի թէ Բալիֆորնիացիները վերջապէս խօսք պիտի հասկնան։ Արդարեւ պատգամաւորութիւն մը կը զրկին Ուաշինկթըն։ Սան-Ֆրանչիսքոյի քաղաքապետը և հանրային կրթութեան յանձնաժողովին անդամները կիրակի օրը ճամբայ ելան դէպի Ուաշինկթըն, Պ. Բուզվէլթի հետ բանակցելու ճարտարական խնդրոյն վրայ։

ԱՆԳԼԻԱ

Գաղթական նախարարութեան խորհրդական Պ. Ուինթրն Զրչիլ, երկուշաբթի օրը, Մանչէսթէրի մէջ խօսելով, Լորտերու դէմ ձեռք առնուելիք վճռական միջոցի մը անհրաժեշտ պէտքը յայտնեց։ Ըսաւ թէ պայքարը անմիջական պիտի չըլլայ, վասն զի նախարարութիւնը մտադիր է ամէն բանէ առաջ եւրոպացոյի խնդրով զբաղիլ։ Պ. Չրչիլ յարեց.— «Սակայն ժողովի լուծման մը իբրեւ նախատեսութիւն, ընդարան մարմնոյն պատրաստութեան համար լուրջ աշխատութիւն մը ձեռնարկուած է։ Այդ հաստատուն հիման վրայ, Երեսփ. ժողովը պիտի կրնայ ուղղակի մաքառիլ Լորտերու ժողովի հետ։ Նախարարութիւնը պիտի կրնայ առաջարկել որ ազատական կուսակցութեան պատկանողներու ազնուականութեան տիրոջ տրուի, մեծամասնութիւն մը ունենալու համար։ Երեսփ. ժողովը մանաւանդ ի վիճակի պիտի ըլլայ անաչառ ընթացքի մը հետեւելով եկամտական խնդրոյ մասին, և Լորտերու պահանջած վարկերը մերժելով։

— Խտաւարտ թագաւորը աւարտեց ընթերցումը փորձերուն հաւորի մը, որ կը պարունակէ Վիքթորիա թագուհին նամակները մինչեւ իր այրի մնալը՝ այսինքն 1861։ Նամակներու այդ հաւաքածոն, խնամով վերանքննուած ու օրբագրուած, երեք հատորներ պիտի լեցնէ որոնք թէ՛ Լոնտոնի և թէ Նիւ-Եորքի մէջ պիտի հրատարակուին միաժամանակ։

ՄԱՐՈՔ

Թանգերէն հետեւեալը կը հեռագրէ Թանգիր Թղթակիցը երկուշաբթի օրուան թուականով.

Երէկ իրիկուն Ռապաթէն մանրամասնութիւններ ստացայ Տյէ արշաւախումբին ենթակայ եղած մէկ միջադէպին նկատմամբ։ Թղթաբեր մը Ռապաթ տարաւ մանրամասն տեղեկագիր մը նոյն արշաւախումբին կրած յարձակումին համար։ Այդ յարձակումը յունուար 29ին կատարուած է Սէկսուի արեւմտեան կողմը, Ռապաթէն երկու ժամ հեռաւն։ Յարձակողները կը վերաբերին Անգամներին։ Սան-Ֆրանչիսքոյի քաղաքապետը և հանրային կրթութեան յանձնաժողովին անդամները կիրակի օրը ճամբայ ելան դէպի Ուաշինկթըն, Պ. Բուզվէլթի հետ բանակցելու ճարտարական խնդրոյն վրայ։

ԱՆԳԼԻԱ

Գաղթական նախարարութեան խորհրդական Պ. Ուինթրն Զրչիլ, երկուշաբթի օրը, Մանչէսթէրի մէջ խօսելով, Լորտերու դէմ ձեռք առնուելիք վճռական միջոցի մը անհրաժեշտ պէտքը յայտնեց։ Ըսաւ թէ պայքարը անմիջական պիտի չըլլայ, վասն զի նախարարութիւնը մտադիր է ամէն բանէ առաջ եւրոպացոյի խնդրով զբաղիլ։ Պ. Չրչիլ յարեց.— «Սակայն ժողովի լուծման մը իբրեւ նախատեսութիւն, ընդարան մարմնոյն պատրաստութեան համար լուրջ աշխատութիւն մը ձեռնարկուած է։ Այդ հաստատուն հիման վրայ, Երեսփ. ժողովը պիտի կրնայ ուղղակի մաքառիլ Լորտերու ժողովի հետ։ Նախարարութիւնը պիտի կրնայ առաջարկել որ ազատական կուսակցութեան պատկանողներու ազնուականութեան տիրոջ տրուի, մեծամասնութիւն մը ունենալու համար։ Երեսփ. ժողովը մանաւանդ ի վիճակի պիտի ըլլայ անաչառ ընթացքի մը հետեւելով եկամտական խնդրոյ մասին, և Լորտերու պահանջած վարկերը մերժելով։

— Խտաւարտ թագաւորը աւարտեց ընթերցումը փորձերուն հաւորի մը, որ կը պարունակէ Վիքթորիա թագուհին նամակները մինչեւ իր այրի մնալը՝ այսինքն 1861։ Նամակներու այդ հաւաքածոն, խնամով վերանքննուած ու օրբագրուած, երեք հատորներ պիտի լեցնէ որոնք թէ՛ Լոնտոնի և թէ Նիւ-Եորքի մէջ պիտի հրատարակուին միաժամանակ։

ՄԱՐՈՔ

Թանգերէն հետեւեալը կը հեռագրէ Թանգիր Թղթակիցը երկուշաբթի օրուան թուականով.

Երէկ իրիկուն Ռապաթէն մանրամասնութիւններ ստացայ Տյէ արշաւախումբին ենթակայ եղած մէկ միջադէպին նկատմամբ։ Թղթաբեր մը Ռապաթ տարաւ մանրամասն տեղեկագիր մը նոյն արշաւախումբին կրած յարձակումին համար։ Այդ յարձակումը յունուար 29ին կատարուած է Սէկսուի արեւմտեան կողմը, Ռապաթէն երկու ժամ հեռաւն։ Յարձակողները կը վերաբերին Անգամներին։

Շ.ԷՐՔԻՇ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԼԱՎԱՐԼԸԲԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը Կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպանը և օտարազգի հիւրեր, որոնք արժանացան Կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՒԱՓՈԽՈՒՄ. — Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ նշորհուած արտօնութեամբ, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպան Բալլավիչինի մարքիզը պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Կ. Վեհափառութեան։

ԱՌՈՒՏՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ.—Կայս. Կառավարութեան և Գալիկարիոյ իշխանապետութեան միջեւ կնքուած առեւտրական համաձայնութեան 9 թիւ յուցակը կը պարունակէ օսմ. այն արտադրութիւնները և բերքերը որոնք երբ Գալիկարիա և Արեւելեան Բուսիլի մտնեն, թէեւ մաքսէ զերծ պիտի ըլլան, սակայն «աքսիս»ի և «օքթռոյ»ի ենթակայ պիտի ըլլան։ Աւասիկ այդ ցուցակին պարունակութիւնը,

Ա. Անուշեղէններ (բէյէլ), իւրաքանչիւր հարիւր քիլոյէն 44 ֆր.։ Բ. Շաքարեղէններ, պտուղի և ամէն տեսակ՝ 44։ Գ. Ամէն տեսակ լոքումներ՝ 35։ Դուփի հէլվա՝ 17։ Ուրիշ ամէն տեսակ հելվաներ՝ 28։

Թիւ 10 ցուցակը կը պարունակէ օսմ. հետեւեալ արտադրութիւնները և բերքերը որոնք սա տուրքերը պիտի հատուցանեն.

Ա. Զէթ և սուսամի, ընկոյզի ու խաչխաչի լուղ, տասը քիլոյէ և անկէ աւելի տարողութեամբ տակառի, տափորի և ուրիշ ամաններու մէջ դրուած՝ իւրաքանչիւր հարիւր քիլոյէն՝ 24 ֆր.։ Տասը քիլոյէ պակաս տարողութիւն ունեցող հիշեալներու և ուրիշ փոքր ամաններու մէջ դրուած՝ 34։ (Այս տուրքը կը պարտադրուած՝ 34։ (Այս տուրքը կը պարտադրուած՝ «աքսիս»ը և «օքթռոյ»ն)։ Նակէ նաեւ «աքսիս»ը և «օքթռոյ»ն՝ 36։ (Ամէն տեսակ չամիչներ՝ 36։ (Ատոնցմէ Բ. Ամէն տեսակ չամիչներ՝ 36։ (Ատոնցմէ «աքսիս» առնուելուն համար, այդ տուրքը մաքսն և «օքթռոյ»ն ալ կը պարտադրեն)։

Համաձայնութեան գրոյն կցուած է նաեւ արտօնման վայրի վկայականին մէկ նմոյշը։ Այդ վկայագիրը ֆրանսերէն ու ձեռագիր պիտի գրուի երկու կողմի արտօնման մաքսատուներու ցոյց տրուած «ֆթաուրա»ներուն տակը։

ՏԻՆԳԻՐԼԻԱՆՆԵՐԻ վերաբերութեան չէնքը պէտք եղածին պէս պիտի ընդարձակուի, վասն զի արդի չէնքը և արձանագրութեանց տեղերուն նկուղը անբաւական է։

ԳԱՏՐՊԱՐԻԳԼԻ Գուրպաղբեը Տէրէի շրջակայ հողերուն վրայ չէնքեր կառուցուած ըլլալով, թաղի մը ձեւը ստացած է։ Հետեւաբար քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է՝ նոյն տեղին չէնքերը արձանագրելու, սատանորդի ենթարկելու, տերերուն կալուածագիր տալու, սահմանուած արժէքին համաձայն կազի ու «Թանզիֆաթ»ի տուրք գանձելու համար եւն.։

ՍԼԱՄՍԼԱՆ Նախարարութիւնը հիմակուընէ սկսած է պատրաստել եղեմական յառաջիկայ 1323 տարուան եղեմական յառաջիկայ։

ՀՕՌԱԳՐԱԼԱՆ ու Թղթատարական վերաբերութիւնը որոշեց հեռագրական «Տիկ» մեքենաներ գործածել Կ. Պոլիս-Բէյնթա Թելին և ուրիշ Թելերու համար։

ՊՈՏԱԼԱՆ ՊԱՀԱՆՋԱՊԵՆՆԵՐԸ.—Զեռնհաս պաշտօնարանը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը աւարտած բանտարկեալներուն։ Չնորհուած ներումէն պէտք է օգտուին նաեւ անոնք որ պատահան հասոյթներու հաշուէն պարտք ունենալուն համար բանտարկուած են. իսկ պետական պահանջքները, հասոյթներու գանձման կանոնագրին տրամադրութեանց համաձայն պէտք է գանձել։

Ն. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՎԱՅԻՆԵՐՈՒՆ Ընկերութեան մենաշնորհը եօթանասունհինգ տարի ևս երկարելուն առթիւ, զոր երէկ մանրամասնօրէն ծանուցինք, Լ. Հէրրիսա նոր տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.— Ընկերութիւնը յանձն կ'առնէ նաեւ զոյգ գիծ չինել Ղալաթիայէն Օրմանջէյ և երեսուն հազար ոսկի յատկացնել Թոփխանէէն Ղալաթիա տանող ճամբան ընդարձակելու համար. նաեւ ձիու տեղ ելեկտրական այժ գործածել, զոր պիտի ստանայ Թնդանօթարանի վերատեսչութեան կողմէ կազարանին մօտ մօտերս չինել տրուելիք գործարանէն։

ԼԻՊՐՆԻՆԷՆ յունուար 25 թուականով հետեւեալը կը գրէ մեր Թղթակիցը.— «Շաբաթէ մը ի վեր օդերը անձրեւային էին և մասամբ ալ մեղմ, սակայն այսօր ցրտացան և ձիւնելու ալ տրամադրութիւն մը կ'երեւայ։ Անցեալ գիշեր Դրյոնբրք արուարձանին մէջ հրդեհ ծագելով, ազքատի երկու տուներ միայն այրեցան։ Զինուորական հրշէջներու խումբը մեծամեծ ջանքեր ընելով, կասեցուց հրդեհին ընթացքը։»

ՊՐՈՒՍԱՅԻ մէջ այրած Լիւքսէնպուրկ մեծ օթէլին վնասուց կարգադրութեանը համար, որ Պալքան Ընկերութեան կողմէ ապահովագրուած է յիսուն հազար ֆր.ի, նոյն Ընկերութեան Տնօրէն Արչակ էֆ. Ունճեան վաղը Պրուսա կ'ուղեւորի։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպան Պ. Բոնսթան որ արձակուրդով Բարիզ կը գտնուի, յառաջիկայ երեքշաբթի Կ. Պոլիս պիտի վերադառնայ՝ առաջին թարգման Պ. Իուէլի հետ։

ՉԻՆԱՐԱԲԱՆԱՆ ՍՊԱՆՆԵՐԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Բ. Դրան հաղորդել հանգստեան կոչուած զինուորական սպաներու անունները, որպէս զի անոնցմէ փափաքողները նահանգներու մէջ թեթեւ ու յարմարագոյն ծառայութեանց մէջ գործածուին։

ԷՆԵՒԻՐԻ կուսակալութիւնը ձեռնհաս պաշտօնեաներն ինդրեց Թրղանլըքի վարդի առուկեր զրկել՝ վարդենիներու մշակութեան և վարդի իւղի պատրաստութեան ձեռնարկելու համար։

ՑՈՒՐԱՆԵՆԻՆ կը գրեն թէ Թէնէտոսի առջեւ խրած ռուսական Բրինիֆիզա Մատիա չոգենաւը տակաւին չէ ազատուած։ Այն ժայռերը որոնց վրայ նստած է չոգենաւը, յիսուն սանթիմէթրի չափ ներս մտած են յատակէն, որով մինչեւ որ խառնը չհանուին չոգենաւին ազատումը կարելի պիտի չըլլայ։

ՕԳՆԵՐՈՒՆ Վ.ԻՇԱԼԷ.— Իզմիրէն կը գրեն թէ օդերը տակաւին անկանոն կերպով կը շարունակեն։ Օր մը անձրեւ կը տեղայ և հետեւեալ օրը օդը կը բացուի և յետոյ հիւսիսային հով մը կը սկսի։ Այդ վիճակը ամէնէն աւելի մտահոգութիւն կը պատճառէ երկրագործներուն։

—Հոդոսէն կը գրեն թէ յունուար 11ին ու 12ին բաւական ցուրտ ըրեր է, ինչ որ արտասովոր բան մըն է այդ կղզիին համար։ Դուրսը գտնուած ջուրերը սառեր են և ջերմաչափը զերոյէն վար երեք աստիճան իջեր է, սակայն վերջերս օդերը մեղմացեր ու բացուեր են։

—Սրվազէն յունուար 16 թուականով կը գրեն թէ երեք շաբաթէ ի վեր ձիւն կը տեղայ։ Նահանգին չատ մը տեղերը ձիւնին բարձրութիւնը 75 սանթիմէթրէն մինչեւ մէկ մէթրի հասած է, որով ճամբաները բոլորովին գոցուած են։ Թղթատարները երեք, չորս և նոյն իսկ հինգ օր կը յապաղին։ Սրվազի ու Թոքատի հեռաւորութիւնը, որ ամառը երկու օրէ, հիմա եօթը օրէն կը կտրուի։ Կը կարծուի թէ մէկ քանի ուղեւորներ սառած են։ Շատ տեղեր ձիւնի խոշոր զանգուածներ ալ գլորած ըլլալու են։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, երէկ գիշեր, սեղան մը տուաւ։

ԶՈՍԱՆՇՐՋԻՆԵՆԵՐ.— Հուսալի Սթար Լայն Ընկերութեան Աւստրալիա չոգենաւը վերջապէս 2/15ին եօթը հարիւր դրօսաշրջիկներով Նիւ-Եորքէն ճամբայ պիտի ելլէ և մէկ քանի օր Գիբրալթար ու Պիրէնս մնալէ ետքը, մարտ 1ին (Ն. Տ.) կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի ժամանէ։

ՕՐՏՈՒԹԻ մօտ ընկճուած ռուսական նաւախիտով չոգենաւը ազատելու յոյս չկայ, վասն զի դանուած տեղը շատ վտանգաւոր է։ Բեռերուն մեծ մասը դուրս հանուած են և այդ գործողութիւնը կը շարունակուի։

ՀԱՅԱՍԷՐ ՈՍԿԵՐԻ ԳԱՂՈՒՈՒԹԻՒՆ. — Երէկ առաւ ստորագրութեան տեղեկութիւն տրուեցաւ թէ Պոլսոյ Քիւչիւք Սայսոփիա թաղը Ճամբը փողոցը Լաղրմնը Հասանի ու Կնոջը միականի հապիպէի տան մէկ կողմը բնակող Նախպ Մէհմէտ Բիւշտի էֆ.ի կնոջ շորս հարիւր ոսկիի ատեղիք մուրհակները և վեց հարիւր ոսկի արժէքով գոնարեղէնները և այլն գողցուած են։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց այդ Հասանը ու կինը՝ Հապիպէն, նաեւ Մահմուտ Փաշա Գոնա խանին մէջ խահուէնի Իպրահիմ՝ իբրեւ մատնակից։ Ատոնց երեքն ալ հարցաքննութեան ենթարկուելով ուրացան, բայց խօսքերնուն մէջ հակասութիւն մը տեսնուեցաւ։ Գողերու տարուած տեղին նկատմամբ ալ տեղեկութիւններ ձեռք բերուեցան, որով յուսալի է թէ հեղինակները մօտերս երեւան հանուին։

ՄԱՀՄՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԱՆԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ. — Մահմուտպոյլը Իսա և Ալի ու Հիւսէյին անուն անձերը մահուան դատապարտուեցան, վասն զի ատոնց առաջինը Իօսէմիշ գաւառակին մէջ Վէյլի անուն հովիւը սպանած էր՝ իր ոչխարներուն մօտ քնացած պահուն։ Իսկ մեռելին քով ալ Թիրէի մէջ, Ահմէտ անուն մարդու մը կնոջ վիզէն կախուած ոսկիները յափշտակելու նպատակով, անոր տուներ մտած և Ահմէտ, կինը ու երկու զաւակները

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը այս առաւօտ կանուխ Մայր եկեղեցի գնաց, ուր գաւազանի մասնաւոր իշխանութիւն տուաւ Տ. Ներսէս Վրդ. Խապայեանի, որ, ինչպէս արդէն գրած ենք, աբեղայի աստիճան միայն ունէր ցարդ։ Խարտէշակի պաշտօնը կատարեց Տ. Զաւէն Ծ. վարդապետ։ Ն. Սրբազնութիւնը մի-ջօրէին, քանի մը ժամ, Պատրիարքարանի մէջ վարչական ընթացիկ գործերով զբաղուէլէ ետք, իրիկուան կողմ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին կ'առաջնորդուի Թաղ. Խորհուրդի անդամներուն և քահանայական դասի ներկայացուցիչներուն կողմէ, «Եկեսցէ»ի արարողութիւն կատարելու։ Ն. Սրբազնութիւնը, ինչպէս արդէն ծանուցած ենք, Բերայի Թաղ. Խորհուրդին հրաւէրով, վաղն առաւօտ հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին և պիտի նախագահէ հոգեհանգստեան պաշտօնին որ պիտի կատարուի ի յիշատակ նոյն եկեղեցւոյ հիմնադրաց, բարերարաց, նուիրատուաց և աշխատաւորաց ննջեցեալներուն։

Ս. Պատրիարքը, այս իրիկուն, նոյն եկեղեցւոյ մէջ, ծայրագունութեան ասաբեան պիտի տայ՝ Տ. Տիրայր Վրդ. Մարգարեանի և Տ. Ներսէս Վրդ. Խապայեանի։

—Յաւօք կ'իմանանք թէ Կրոն. Ժողովի ատենապետ Տ. Մեսրոպ արքեպիսկոպոսի հիւանդութեան վիճակը, որ մինչեւ երէկ բարւոքում մը ցոյց կուտար, այս առաւօտ ծանրացեր է վերստին, և բժիշկները ներարկումներ կը կատարեն Սրբազան հիւանդին մարմնոյն վրայ։ Ս. Պատրիարքը այս առաւօտ Տ. Մեսրոպ արքեպիսկ.ի որպիսութիւնն հարցնել տուաւ։

—Ս. Պատրիարքը յառաջիկայ երեքշաբթի օր պիտի այցելէ Պալաթի Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցին որուն Նորոգութիւնները իր անձնական ծախքով կատարել տալ տնտնձած է Թաղին աղգային-ներէն Ստեփան էֆ. Թէլեան։ Ն. Սրբազնութիւնը նոյն օրը պիտի զբաղի այս նորոգութեանց վերաբերեալ մանրամասնութիւններով։

—Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ եպիսկ. Դիմաքսեան իր բնակարանին մէջ ընկած ըլլալով, ոտքը ճմլուած է թեթեւապէս։ Ուստի գրաւորապէս ծանուցած է Ս. Պատրիարք Հօր թէ կը ցաւի որ չպիտի կրնայ ներկայ գտնուիլ Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ արարողութեանց, այս իրիկուն և վաղն առաւօտ։

—Խաւն Ժողովը, որ տօնական օրերու պատճառաւ գադրեցուցած էր իր նիստերը, յառաջիկայ չորեքշաբթի օրուան համար հրաւիրուած է գումարուիլ Դաւթիկ, իր օրակարգին վրայ գտնուած կարեւոր ընդդիրներով զբաղելու։

—Խաւն Ժողովին կողմէ կարգուած Մասնախումբը՝ որ կը զբաղի ազգ. վարժարաններու վերաբերեալ խնդրով, յառաջիկայ ուրբաթ վերջին նիստ մը պիտի գումարէ իր տեղեկագիրը պատրաստելու և մատուցանելու համար Ազգ. Վարչութեան։ Այս Մասնախումբին կ'ատենապետէ Բաղ. Ժողովի անդամներէն Տօքթ. Աճէմեան պէյ։

—Տիկին Ն. Արապեան և Տիկին Մ. Զիլինկիրեան նախնեաց օր Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացան և մատուցին Դարպէշօմբիւի հրկիզեալ եկեղեցին վերաշինեան յատակագիծը, փափաք յայտնելով այդ վերաշինութիւնը կատարուած տեսնելու։ Ս. Պատրիարքը համամտութիւն յայտնեց և քաջալերական խօսքեր ուղղեց անոնց։

—Վսեմ. Պօղոս փաշա Նուպար, որ 500 անգլ. ոսկի ղրկած էր ի նպաստ Պատրիարքարանի Աստուծոյ պարտուց հատուցման, մարդասիրական գաղափարն ունեցած է հարիւր անգլ. ոսկիի նպաստ մըն ալ ղրկելու Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցին, որ չնորհակալութեամբ ստացած է զայն։

—Գասպարիէի Սրմեան վարժարանի Հոգաբարձութիւնը պատրաստութիւններ կը տեսնէ արժանավայել ընդունելութիւն մը ընելու համար Ս. Պատրիարք Հօր, որ, ինչպէս ծանուցած ենք, ընդունելով Թաղեցւոց կողմէ քարոզիչ Տ. Ղեւոնդ Վրդ. Դուրեանի և Տիգրան էֆ. Բաբաղամեանի միջոցաւ ներկայացուած հրաւէրը, փետր. 11/24ի կիրակին պիտի պատարագէ Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյն մէջ և այս առթիւ պիտի այցելէ Սրմեան վարժարանը։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՆԻ ՄԷՋ ՇՈՒՐՋԸ

Հանդէսով կը հրատարակենք հետեւեալ լուսաբանութիւնը զոր իր ծանօթ ձեռնհասութեամբ՝ խմբագրութեանս ուղղած է ԲՆՆԱՍԻՐ, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ շինութեան հարիւրամեակի թուականը ստուգելու խնդրոյն առթիւ.—

Ստուգեցի մշանցենաւոր տոմարով որ 1807ին, տարեգիր Ռ. Համարձման խնդրոյդ ուրբաթ օրը, ճիշդ մայիս 31ին է հանդիպած, որ կը հաստատէ Ղալաթիոյ վաւերագրին թուականին ներքին ստուգութիւնը։ Իսկ Համարձման ինքնրոյդ օրուան և Պենտեկոստէի օրուան տարբերութիւնը դիւրաւ կը մեկնուի, օձման գործողութեան բաժանմամբ։ Ս. Փրկչի եկեղեցին ալ ուրբաթ և շաբաթ և կիրակի օրեր օծեցինք։ Պենտեկոստէն ալ յիշեալ ուրբաթին վրայ եկող կիրակին է։ Կը մնայ անգամ մըն ալ տեսնել Ղալաթիոյ արձանագրութիւնը, որ կրնայ վրճռական փաստ ըլլալ։ 1808ին Պենտեկոստէն մայիս 24ին կ'ինայ։

ՔՆՆԱՍԻՐ

ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՍԱՐՔԵԼ ԵՒ ՈՉ ՍԱՐԵԼ

Մեծ. Գուրգէն էֆ.,

Հեռուէն հանդիպատես եմ ձեր վիճաբանութեան. իրաւունքը ձեր կողմն է։ Արեւելեան հայերէնէ ծագում է առած սարեթ, իբրեւ հանդերձել, կազմել, յօրինել, պատրաստել։ Արեւմտեան հայերէն գաւառականին մէջ կայ «սարկել» իբր «կազմել, պատրաստել»։ Դասական բառացանկիս մէջ նշանակուած այս բառը, կարծեմ Սրուանձտեանց Սրբազանին գրոց մէջէն հանուած է, կարծեմ՝ վասն զի դժբախտաբար տեղն ու էջը նշանակել մոռցուեր է։ Վարչապէս ժողովրդական կազմութիւն ունի այս բառը։ ԵՒ պէտք է որ սարեթ կազմուէր, վասն զի նոյն իսկ սարոյն մասենագրութեան մէջ միշտ սարք է գործածութիւնը։ Ժողովրդական կազմութիւնը յոգնականութեամբ գրաւեցը դուրս վտարել չի գիտեր՝ յանկարծական բառաշինութեանց մէջ։ Մանաւանդ երբ խնդիրը միշտ յոգնակի գործածուող բառի մը վրայ է. բարք-եր, աղօթք-ներ, կրօնք-ներ, վանք-ապատկան, կ'ըսէ ռամկական՝ և նոյն իսկ աշխարհաբար լեզուն։ «Հանդէս մը սարեթլ» չի նշանակեր «գործիքներով հանդէս մը պատրաստել», այլ այնպէս մը կազմակերպել որ հանդիսութիւններն իրարու յաջորդեն։ «Չարական մը երգել իւր սարոէն» ըսել չէ «գործիքներով չարական մը երգել, այլ չարականին յաջորդող կամ հետեւող աղօթքներն ու քարոզները ևս կարգաւ ըսել»։ Լաւագոյն պիտի համարէի, եթէ այս սարեթլ բային իբր արմատ նկատուէր, հայերէն սարիք=չարք, չղթայ բառը. ոմ գիտէ թէ այս հին գեղեցիկ բառը՝ լեզուակազմութեան մաթխորշի մը մէջ՝ այսպէս բախան ունեցած չէ պահելու իր երբեմնի գոյութեան նշմարանը։ «Հանդէս մը սարքել» չըլլայ՝ երբ ագուցիկ չարունակել իրարայաջորդ մասունքը հանդիսութեանց։ Այս ենթադրութեան կը մղուիմ «սարոճն հանդերձ» ասութենէն։ Զագրճեանի «Սար» բառին երկրորդ նշանակութիւնը՝ պարզապէս ամբողջութեան համար Հայկազեան բառարանէն առնուած է, և Ոսկեդարու գործածութիւն չունի։

Այս առթիւ թոյլ տուէք որ ձեր ճաղկող գրչին յանձնեմ քանի մը տարորինակութիւններ հայերէն ուղղագրութեան մէջ։ Կամաց կամաց կ'ընդհանրանան այս պիսի տգեղ գրութիւններ և կը չմորեցնեն ագէսները։ — Վերջին ժամանակներս «զոքանչ» սովորական դարձաւ, փոխանակ ուղիղ «զոքանչի»։ «Յանկարգ» փոխանակ՝ ուղիղ «յանգարգ»ի, «անյանգ» «յանգ» են. կ'ըսենք. ապուռ «ջնջին» մը տեսայ քանի մ'անգամ՝ ուղիղ ու սովորական «ջնջին»ի տեղ, «frիիչ» փոխանակ ուղիղ «քրքիջ»ի, «հաչել» փոխանակ՝ «հաչել»ի։ Եթէ ուզէի գիր բերել՝ այլանգակ ուղղագրութեան և այլանգակագոյն հայերէնին՝ որ համարձակ ըսեմ, զզուելի կը դարձնեն հայերէն գրութեանց ընթերցումն, պիտի ստիպուէի՝ բոլոր օրը գրչի և մատիտ հարուածներ իջեցնել գրողներուն...։ Բառակազմական, ուղղագրական, լեզուական անտարթութիւններ ու ապիկարութիւններ՝ ապիկարներու կողմանէ հրապարակ կը նետուին, հիւանդ ուղեղի արտադրութիւններ՝ փոխանակ անչմարելի հետաքրքրոյս, ընթերցող ըլլալու, երկար բարակ գրախօսականներու կ'արժանանան, և ահա՛ հայերէն լեզուի մէջ գայթ ի գայթի եղողներ, կամ ձեզի սիրելի լեզուաւ՝ «որք ոչ կարեն կալ յանատանի», կուբօրէն հետեւելու մարմաջէն կը տանջուին, սխալը կը հատատուի, ուղիղը կը տարանայ, և օր մը կը տեսնես գրող մը, որ մեծ քաջագործութիւն մը գործելու ինքնվստահ չեչտերով՝ «արդի հայերէնի մէջ այսպէս կը գրուի» ըսելով քարանական մեծ պատուոյն կը հասցնէ այսպիսի ճամարակ, ուգէտ գրչութեանց ճեղած, հրէշական ասութիւնները։ Ցաւալի՛ տեսարան, որուն աւելի ցաւատանջ ապագայ մը կը սպառնայ՝ հայերէնը բոլորովին անճանաչելի վիճակի մը ենթարկելու հեռատեսիկ պատկերն այժմէն իսկ ընդունարել տալով։ Ցուսահատեցուցիչ այս արշաւանքին մէջ «դարձընթաց» ըլլալ պիտի սարսուին այսպէս գործողները. գոնէ կը յուսամ։

Ձերդ

ԹԱՔՈՒԼ ՎԱՆԱՆԴԱՅԻ

Բիւրա

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս մեծաւ չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Վսեմ. Պօղոս փաշա Նուպար իր հանրածանօթ առատաձեռնութեամբ ինքնաբերաբար 100 անգլ. ոսկի նուիրել բարեհաճած է՝ ի պէտս Հիւանդանոցիս։

Զայս ծանուցանելով, Հոգաբարձութիւնս յանուն հաղարէ աւելի պատսպարելոց երախտագէտ ղղացմամբ կը փութայ իր ջերմագին չնորհակալութիւնն յայտնել առ Ն. Վսեմութիւն, որ զանազան առիթներով լիաբուռն կը նպաստէ ազգ. բարենպաստակամէն կարօտ հաստատութեանց։

(Հոգաբարձութիւն)

ՄԱՍԻՍ գրական շաբաթաթերթի 10րդ թիւը հրատարակուեցաւ այսօր հետեւեալ բովանդակութեամբ. — Այրցունքներուն հոգեբանութիւնը (Ոտանաւոր) Սիպիլ։— Լուսնին տակ (Ոտանաւոր) Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան։— Բանաստեղծութիւն. Սնովմ Աւմեն։— Աչուղը. Աւրամ Անտոնեան։— Ի՞վ աղօթէր. Թլկատինցին։— «Ծաղիկ» կանանց շաբաթաթերթ. Տիգրան Զիրնեան։

ԲԵՐԱՅԻ ԱՂՔԱՏԱՏԱՊԵՆԱՄԸ

Աղքատասնեան կը փութայ ծանուցանել թէ դեկտ. 23էն մինչեւ այսօր հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են.

Յակոբօֆ էֆ., Տիկ. Զարուհի Սեղբոսեանի մահուան առթիւ 108 ղրշ., Հանդուցեալ իսալացի Մ. Սանդրդրի կտակէն 108, Գրիգոր էֆ. Վարդանեան 60, Այլի Տիկ. Մաբի Լինֆիլիճեան իր ողբացեալ ամուսնոյն՝ Լեւոն էֆ. Լինֆիլիճեանի յիշատակութեան առթիւ 40, Բարեսեր Տիկին մը իր հանգուցեալ ծնողաց հոգւոյն համար 40, Բարեսեր ոմն 20, Վսեմ. Նշան էֆ. Գաղազեան մէկ ոչխար, Բարեսեր ոմն՝ իր գործին յաջողութեան համար երկու ոչխար, Տիկ. Փառանձեմ Փափազեան մէկ ոչխար։

Ազնիւ նուիրատուաց մատուցանելով բազմութիւնս անդադար և կարօտելոց ընդհանրապէս զգացմանց հաստատութիւն,

Մնամք յարգանաք

Ի դիմաց Աղքատախնամի

Ա.տենապետ Ա.տենագրաց

ՁԱՐՈՒՀԻ Մ. ԳԱԼԷՄՔԵԱՐԵԱՆ ՏՕԹ. Տ. ԱՃԷՄԵԱՆ

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ

Հեռուէեալին հրատարակութիւնը թնդրուած է մեզմէ.

Պատուարժան Մանգուլմի 1717 թիւյուն. 24 ի «Խապգիւղի Որբանոցին նուիրատուութեան» ցուցակին մէջ զարմացմամբ տեսայ իմ անունս, որուն բոլորովին չինծու ըլլալը կը վութամ խնայնել և խնդրել որ սոյն երկտողիս անկիւն մը չնորհէք ի մօտոյ։

ՍԵՊՈՒՀ Մ. ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, 26 յունվար 907

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերեն վերտր. 7)

ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՊԱՅՔԱՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

ՎԱՏԻԿԱՆԻ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐԸ

Հռոմի մէջ բարձրատիճան եկեղեցական մը հետեւեալ զեկուցագիրը տուն տուեր է Բարիզի Ժուռնալ ըրագրին աշխատակցին.

«Այն յայտարարութիւնը զոր եպիսկոպոսներն ըրին Բարիզի մէջ Պապին հաճութեամբ, ամբողջ Ֆրանսայի եպիսկոպոսներուն գործն է. միայն Օրլէանի եպիսկոպոսը, որ առաջնակարգ իրաւաբան էր ժողովին մէջ, պաշտօն ընդունեց պաշտպանել Պապին տեսչութիւնը։ Անիկա իր ճարտարախօսութեան յաղթեց, զի Պապը երկար բացատրութիւններէն ետքը, երկու փոփոխութիւն ըրաւ այդ գրութեան մէջ, պահանջեց որ ոչ միայն քաղաքային Խորհրդոց անդամները միաբանին կղերին հետ, այլ կառավարիչներն ալ եպիսկոպոսներուն հետ ստորագրեն բրոշիւրը։ Նուիրապետութեան համար երաշխաւորութիւն մըն է այդ։ Անիկա պահանջեց որ իր պատրաստած բրոշիւրը ամբողջապէս ընդունուի, զի այդ մասին համաձայնութիւն չդոյացած առեն բան մը չըրաչուիր։ Անիկա խորհեցաւ թէ մի գուցէ իր ձեռնհասութենէն վեր գործէ, մանաւանդ այն վիճաբանութեան մասին որ կրնայ ուրիշ երկիրներու մէջ ալ իր նմաններն յառաջ բերել։ Բայց պէտք է եպիսկոպոսներու յայտարարութիւնը հեղութեան և համբերատարութեան վերջնագիր մը համարիլ։ Եթէ մասնակցողները չըմտնէին Պապին անձնուրացութիւնը, եթէ անմիջապէս իրենց համահաճ հաւանութիւնը չտային, Պապը իբր գատաւոր պիտի կատարէր իր պարտաւորութիւնը, ինչպէս կատարեց Իբրեւ հայր։ Իր քահանաներուն հրաման պիտի տար թաղուլ տաճարները, որոնց մէջ Աստուծոյ մեծափառութիւնը և Եկեղեցւոյ պատիւը կը վտանգուին այնքան որչափ մարդիկ կրնան վտանգել անանցանելին։ Միեւնոյն օրն և միեւնոյն ժամուն կրօնական ամէն պաշտամունք պիտի դադրէին Ֆրանսայի մէջ։ Պապը գիտէ թէ իր առաջնակարգ խորհրդատուներէն շատերը հակառակ էին եղած զիջողութիւններուն, բայց անիկա այդ մասին ամէն պատասխանատուութիւն իր վրայ առնելով կը գործէ։ Տարակոյս չունի թէ Ֆրանսական կառավարութիւնն պիտի ճանչնար Պապին խաղաղասէր նպատակները։ Ասկէ զատ պէտք է դիտնալ թէ ոչ եպիսկոպոսներուն յայտարարութիւնը և ոչ ալ իբր պայմանագիր ծառայելիք բրոշիւրը հրապարակաւ կամ առանձնաբար կարելի չէր ներկայացնել կառավարութեան։ Պապը բաւ պարզապէս. «Այս է վերջին զոհողութիւնը»։ Եթէ ասիկա մերժուի այն առեն պիտի հրամայէ թաղուլ նախկին եկեղեցիները, որոնց մէջ դարերէ ի վեր աղօթած են Ֆրանսացիները։»

ՌՈՒԲԻԶ, 6 փետրվար. — Պարնապիդներու միաբանութեան անդամներէն Հայր Պէրթէ Բարիզի քաղաքային դատարանին նախագահին բողոքագիր մը ներկայացուց՝ Պարնապիդներու մասուռը հերձուածող կրօնական միաբանութեան մը յանձնուելուն դէմ։

ՌՈՒՍԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ Ի ԴԵԲՐԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ, 6 փետրվար. — Ընտրութեանց յաջողութեան առթիւ Պերլինի ժողովուրդին համակրական արտայայտութեանց մասին հետեւեալը կը պատմեն.— Վիլհելմ կայսրը երէկ իրիկուն ներկայ գտնուեցաւ Պերլինի Ելեկտրական Ընկերութեան մէջ հրապարակախօսութեան մը, որ տեւեց մինչեւ կէս գիշերի մէկ ժամ ետքը։ Բուէարկութեանց արդիւնքին հրատարակումէն ետքը կայսերական պալատին առջեւ համակրական արտայայտութիւններ ընող ստուար բազմութիւնը չդիմանալով թէ Վիլհելմ կայսրը հոն չէր, երկար ատեն մնաց պալատին հանդիպակաց հրապարակին վրայ և շարունակ կը կրկնէր իր համակրական արտայայտութիւնները։ Կէս գիշերը բաւական անցած էր երբ կայսերական օթոժողովը յանկարծ երեւցաւ, որուն մէջ կը գտնուէր կայսրը, որ հոծ բազմութեան մէջէն դժուարաւ կրցաւ անցընել օթոմոպիլը։ Ժողովուրդը կայսրը տեսնելուն պէս չրջապատեց և չատ արտագին կերպով ողջունեց Նորին Վսեմութիւնը։ Վիլհելմ կայսրը ուրախութեամբ շնորհակալութիւն յայտնեց ժողովուրդին սիրազեղ մեծարանաց համար։ Կայսրը պալատէն ներս մտնելէն ետքը, ժողովուրդը տասը վայրկեանի չափ աղգային երգեր երգեց։ Այդ միջոցին էր որ պալատին առաջին յարկին մեծ սրահին լոյսերը վառուեցան։ Ժողովուրդը անհամբերութեամբ կը սպասէր։ Պալատական ծառաներ փարձեցին բանալ պատշգամին վրայ հանող դուռները, բայց ասոնք սառած ըլլալով քովինի պատուհանը բացուեցաւ։ Վիլհէլմ կայսրը վնասուրական մուչտակապատ վերարկու մը հագած և գլուխն ալ զրահաւորաց սաղաւարտը դրած երեւցաւ կայսրուհւոյն հետ, որ գիշերային վերարկու մը հագած էր և գլուխը ծածկած էր չալով մը։ Նոյն պահուն ժողովուրդը անգնդաղղորդ «կեցցէ»ներով ողջունեց Նոցին Վեհափառութիւնները, բայց կայսրը բարձրաձայն «լռութիւն» հրամայեց։ Կայսեր ձառը որ չարունակ կ'ընդմիջուէր ժողովուրդին մեծագոչ «կեցցէ»ներով, ընդհանուրին ծափահարուեցաւ։ Կայսեր և կայսրուհւոյն պալատ մտնելէն ետքը, գահաժառանգ իշխանը երեւցաւ պատուհանէն և արտաքինս ողջունուեցաւ ժողովուրդին։

—Պիրլիներ Դագպլադ կը գրէ թէ 1848 տարւոյն մարտէն ի վեր բրուսիական թագաւոր մը Պերլինի պալատին պատշգամէն ժողովուրդին խօսած չէր։ Ցարդ եղած չէ որ թագաւորը կէս գիշերէ ետք այսպիսի ճառ մը խօսի։

ՊԵՐԼԻՆ, 6 Փետր.—Նորոտ Տագէ Ալկեհայնի Զայրունկ մեծ գոնութեամբ կը գրէ քուէարկութեանց արդիւնքին վրայ և կը չեշտէ թէ առաջիկայ Ռայխսդակը կեդրոնէն անկախ ազգային ստուար մեծամասնութիւն մը պիտի պարունակէ իր մէջ։ «Գերման Ռայխսդակ» վերնագրով յօդուածին մէջ կը գրէ.

«Այս գիշեր կայսերական պալատին ինչպէս նաեւ վարչական ապարանքին առջեւ տեղի ունեցած համակրական արտայայտութիւնները ցուցուցին թէ Պերլինի ժողովուրդը ճանչցած է երէկի քուէարկութեան արդիւնքին արժէքը։ Այն ուրախութիւն գոնունակութիւնը զոր հաղարաւոր անձինք եռանդագին չեչտերով արտայայտեցին կայսեր և վարչապետին, այսօր պիտի տարածուի բովանդակ կայսրութեան մէջ։ Համամտականի մեացած քուէարկութեանց արդիւնքն ալ այն եղաւ, ինչ որ կանխատեսած էր առաջին գլխաւոր քուէարկութեանց ատեն։ Այս մասին երկար խորհրդակցութեանց հարկ չի կայ. պարզ հայեացքով մը կարելի է ճանչնալ ընդհանուր զգացումը։ Անցեալ Ռայխսդակին մէջ 199 հոգի էին այն կուսակիցները, որոնք 177 քուէով մերժեցին գաղթական վարկը։ Նորոգ քուէարկութեանց արդիւնքով, այդ կուսակցութիւնները 30 աթոռ կորուսին։ Հետեւաբար նոր Ռայխսդակը ազգային վստահելի մեծամասնութիւն մը ունի այժմ, բոլորովին անկախ ժողովին մեծ կուսակցութեան քուէէն՝ այսինքն կեդրոնէն, որ այլեւս չպիտի կրնայ ընկերվարական-տէմոքրաղներուն և լեհերուն օգնութեամբ մեծամասնութիւն մը կազմել։ Կեդրոնը թէև մէկ քանի աթոռ շահեցաւ, բայց ուրիշ կուսակցութեանց մէջ կորսնցուց։ Ռայխսդակին այս նորոգ կազմութիւնը գերման քաղաքացիներուն կը պարտինք։ Կը կարծենք թէ կեդրոնի այս դիրքը մուս կուսակցութեանց վրայ ալ պիտի ազդէ։ Վերջապէս ձեռք բերուած յաջողութիւնը մեծ է և պատիւ կը բերէ ընտրողներուն։ Պէտք է ուրախ ըլլանք այս արդիւնքին համար և աշխատինք ապահովել այս յաջողութիւնը։»

*** Պերլինի նորընտիր երեսփոխան Պ. Բէմբի այսօր սակարանին սրահն ներս մտած ատեն առարկայ եղաւ ժողովուրդին սիրալիր արտայայտութեանց և «կեցցէ»ներուն։

ԿԵՂԴՐՈՆԻ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԵՒԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Կեղդրոնի օգնական Կեռմանիա կը խօսի կուսակցութեան փայլուն յաջողութեան վրայ և կ'ըսէ. «Վարչապետը ներկայիս կը նմանի այն մարդուն, որ ոտքին մէկը կորսնցուցած ատեն ուրախութեամբ կը գոչէ. ինչ երջանկութիւն որ վիզս չկորսնցուցի։»

Կեռմանիա կը յայտարարէ նաեւ թէ Պիւլով իշխանը ծիծաղուն դէմքով մը տակաւին չպիտի կրնայ ամէն բան հարթել։ Կեղդրոնի օգնականը կը հաւատայ թէ կուսակցութիւնը ուրիշ ժամանակէ նուազ արամադիր է ամէնուն այո՛ ըսելու, միայն թէ ի վեր կը հանէ սա պարագան թէ գործերը այնպիսի ընթացք մը պիտի առնեն որ պահպանողական-կրօնական կուսակցութիւնը մեծամասնութիւն պիտի չունի. ազատական կուսակցութեան չըրջանը անցած է, նախարարութիւնը հիմա ուրիշ կուսակցութեանց պէտք է ապաւինի։

ՍՎԷՆ ՀԷՏԻՆԻ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ ԴԻՊԷԴԻ ՄԷՋԷՆ

Տօքթ. Սվէն Հէտին, նշանաւոր երկրախոյզը, որ Դիպէդի մէջէն կատարած քննական ճամբորդութիւնը վերջացուց, Կալկաթայէն հեռագիրը զրկած է.—«Ասիկա ամէնէն հրաշալի ճամբորդութիւնն է, որուն նմանը ասիական հողի վրայ 22 տարիէ ի վեր չէի կատարած։ Բառասունչորս մղոն տարածութեամբ բոլորովին անծանօթ մնացած հողեր հետազօտուեցան։ Խաւառակուռն Դիպէդի մէջէն սքանչելի ճամբորդութիւն մը կատարեցինք. կառքերու խումբը կորսնցուցինք, սակայն մարդու կորուստ բնաւ չկայ։ Բոլոր քարտէսները և առնուած նկարները աղատուեցան։ Ութսունչորս օր պառնձին մնալէ յետոյ միայն հանդիպեցանք առաջին Դիպէդդիին։ Ամբողջ հինգ ամիս սառուցեալ ձմեռ մը կը տիրէր, և ջերմաչափը զէրոյէն 28 աստիճան վար Ռէօմիւր և 35 աստիճան վար սանդիկրատ ցոյց կուտար։ Ամէն օր փոթորկէն հով մը կը փչէր։ Նոր լիճեր, գետեր, լեռնաշղթաներ և ոսկիի դաշտեր գտայ։ Զեռք անցուցած աշխարհագրական յաջողութիւններս խիստ բաղմապիսի են։ 184 թերթերէ բաղկացեալ քարտէս մը պատրաստուած է այս ճամբորդութեան առթիւ։»

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Թարմզի Թոքիոյ Թղթակիցը, ճարոն-քոբէական յարաբերութեանց վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ Իդօ մարքիզը ատենաբանութեան մը մէջ ի վեր հանած է Ճաբոնի վերին աստիճանի դժուարին կացութիւնը Բորէայի մէջ։ Ճաբոնի դերը կը կայանայ Բորէայի խորհուրդներ տալու և օժանդակելու մէջ, մինչդեռ Բորէացիները ուզած են իրենց արուած խորհուրդը ընդունելի կամ մերժել։

—Պուլկար կառավարութիւնը Սոպրանիէին երկու առաջարկներ ըրած է նոր վարկերու համար։ 35 միլիոնի վարկ մը կ'ուզուի հոնրօգուա չինութեանց նախապատրաստման համար՝ նաւատանգիստներու և այլ չինութեանց նպատակով։ 1,600,000ի վարկ մը կ'ուզուի պատերազմական նախարարութեան համար, երկաթուղիի երկրորդ վագոն մը կազմելու և ուրիշ ծախքերու մասին։

ՅՍՕՐՈՒՆ ՀԵՌԱԳԻՐՔԵՐ

ԼՕ. ՀԷ, 8 Փետր.— Հոլանտայի Խորհրդարանը նպաստաւոր որոշում տուաւ, թանձրի մէջ հոլանտական ներկայացուցիչ մը գտնուելու մասին։

ՄԱՍՏՐԻՏ.— Սպանիոյ կառավարութիւնը, չանակից տէրութեանց հետ համախորհուրդ, Մարոքի ընդունել տուաւ ոստիկանութեան ընդհանուր քննիչ Միլլէրի անուանումը։

ՌՈՒՐԴ.— Խոուարտ թագաւորը տասը հոգինոց սեղան մը տուաւ Անգլիոյ դեսպանատան մէջ։

—Նախագահ Պ. Ֆալիէռ, Կռան Բալէի մէջ, կատարեց կին նկարիչներու ցուցանդէսին բացումը։

—Նախարարապետ Պ. Բլէմանսօ և կրթական ու կրօնից նախարար Պ. Պեան սաստիկ հարցուխէ կը տառապին և իրենց անկողնէն չեն ելլեր։

—Միլերանդական ֆրանսական նաւաբաժինը բուռն փոթորկի մը բռնուեցաւ։

—Միջերգային իրաւաբանութեան կուսակից խորհրդարանական խումբը պատոյ չքաղրամ մը տուաւ Պ. ու Մարթէնսի, ռուսական պատուիրակ՝ պատրաստութեանը համար միջազգային այն ծրագրին որ պիտի ներկայացուի խաղաղութեան յառաջիկայ Դեսպանախորհուրդին։

—Եկամտի տուրքին օրինագիծը, որ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին ներկայացուեցաւ և ազգասական յանձնաժողովին յղուեցաւ, անտպատ տպաւորութիւն մը գործած է։ Հարիւրին երեք տոկոսաւոր ֆրանսական ռանթը 40 սանթիմ իջաւ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը մասնաւոր ունկնդրութիւն մը տուաւ Պուլկարիոյ արտաքին գործոց Նախարար Պ. Սթանչիէվի։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհելմ կայսրը, մարտ ամսուան վերջերը, Մարոքո պիտի երթայ, փոխադարձ այցելութիւն տալու Սպանիոյ թագաւորին և թագուհիին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Քինսթոնի մէջ (Ճամաիքա) երկրաշարժի նոր մթնցումներ զգացուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Վէնէցուէլայի նախագահ Պ. Բասթրօ մահամերձ է։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Պ. Ռոքֆելլէր երեսուն միլիոն տոլար նուիրեց հանրային կրթութեան համար։

ԼՕՐԻՍԼ.— Ֆրանսական թիւ 339 թորփիլանային կաթսան պայթեցաւ։ Ինը հոգի մեռան և մէկ հոգի վիրաւորուեցաւ։

ԼՍԱՐԳԻՆ.— Ճարտնները Բորթ-Սարթուրի մէջ երկու յուշարձաններ կանգնեցին՝ պաշարման պատերազմին ատեն մեռած ռուս եւ ճարտնական զինուորներու յիշատակին համար։

ՁԷԹԻՆԵԼ.—Մանու պատժին ջնջումը ընդունուեցաւ, մէկ քանի բացառութիւններով։

—Միլենա իշխանուհին հիւանդութիւնը ծանրացաւ. ընդհանուր վիճակը աննպաստ է։ Բժշկական գործողութիւն մը անհրաժեշտ կը նկատուի և տեղի պիտի ունենայ։

ՌՈՒԲԻԶ.—Անգլիոյ թագաւորը եւ թագուհին վաղը Լոնտոն պիտի վերադառնան։

ՀԱԳԱՍ.—Վատիկանի ոչ-պաշտօնական թերթերը կ'ըսեն թէ Պ. Պռանի չքաւորականը մեծ յուսալրիպութիւն պատճառած է Պապին, որ խաղաղեցումի կը փափաքէր և այդ մասին յոյս ունէր։

ՌՈՒԲԻԶ.—Թանձէրէն կը հեռագրեն թէ գերման ընկերութիւն մը մենաշնորհ ստացած է՝ երկաթուղի մը չինելու Թանձէրէն Լարաչ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Բաղաքապետ Տօքթ. Լիւկէր ծանրապէս հիւանդ է։

—Կը հերքուի նախարարական մասնակի փոփոխութեան զրոյցը։

Բարեկիրթ ընտանեաց կեանքի պատկեր, բոլորովին բարոյալից և հետաքրքրական, Ժիլ և Էտմօն տր Կոնգուռ եղբարց նշանաւոր վէպը

ՌԸՆԷ ՄՕՔԲՈՒԷՆ ԴԵՌԱՀԱՍ ՄԻՋԱԿՈՐԵԱԼԸ

մասնաւորապէս կը յանձնարարուի իբր դաստիարակութեան գիրք, որուն մէջ յօդուած են մանչ և աղջիկ զաւակներ կրթելու, օժտելու, ամուսնացնելու վերաբերեալ կարգ մը ընկերային և նիւթական հարցերը։ Արդի ժամանակաց ամէնէն ընտիր և հրանդիչ վէպերէն մին որ Գրիգոր Մալխասի ճարտար գրիչէն յաջողապէս հայերէնի վերածուած եւ Մատթէոսեան ընտիր տպագրութեամբ 307 էջերէ բաղկացեալ ստուար հատորի մը մէջ լոյս տեսած է, կը ծախուի

10 դահեկանի

ԲՈՒԻԶԱՆԴԵԱՆ ԳՐՍՏԱՆ մէջ

Գալաթիա, Իզմիրլի Օղլու խան 7—8

Գրավաճառաց համար մասնաւոր զեղչ 12—8

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՇՏ ԶՐԻ Լ

ՏՕՔԹ. Խ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Մ Ա Ն Ա Գ Ի Ր

ԳԱՂՂԱԿԱՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱՄԻՋՈՑԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բացի կիրակիէ, ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի Պաղչէ-Դարու չաքարավաճառ Հաճի Պէքիր էֆ.ին դիմացը՝ սեղանաւորի խանութին վրայ թի

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Ազգ. — Թողեալ հասոյթներու Ընդ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Քիոս կղզիին և Քոյուն-Ատայի (Արշիպեղագոս կուսակալութեան մէջ) ձկնորսութեան տուրքը որ նախապէս չորս տարուան համար 268,000 ղրուշի վարձակալութեան տրուած էր, պայմանաժամը մօտերս լրանալուն պատճառաւ, տեղւոյն Հանր. Պարտքի գործակալութիւնը անցեալին պէս աճուրդի դրած է վերոյիշեալ տուրքին վարձակալութիւնը, չորս տարուան պայմանաժամով, սկսեալ 1323 (1907) մարտ 1էն սկսեալ։ Անոնք որ կ'ուզեն Կ. Պոլսոյ մէջ մասնակցիլ այս աճուրդին և տեղեկութիւններ ստանալ վարձակալութեան պայմաններուն վրայ, կրնան Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան ընդհանուր Տնօրէնութեան (ձիւրանի ճիւղ) դիմել։ Անոնք որ կ'ուզեն գոնացնել աճուրդի պայմանները, պարտին հարկ եղած երաշխաւորութիւններն ընծայել։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

8/21 յունուար 1907 (1322) 9—7

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազգ.—Թէմպէքի Բրիօրիթէ 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ 1907 փետր. 1էն սկսեալ, այդ թուականին պայմանաժամը աւարտած թիւ 28 կտրօններուն, ինչպէս նաև յունուար 1/14ին վիճակահանութեան մէջ ամորթի եղած պարտաթուղթերը պիտի վճարուին Ղալաթիա, Օսմ. Պանքայի կիչէներուն մէջ։ Այդ կտրօններուն և արժեթուղթերուն փոխարէն, ոսկեայ պէտք է ընկերանան պտուտօներ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը։ Իր չրջաբերութեան հանուած թուականէն տասն օր յետոյ, այդ ընկալագիրը պարտի ներկայացուիլ Ղալաթիոյ Օսմ. Կայս. Պանքայի արկղին։ 13—8

Կ. Պոլիս, 28 յուն. 1907

* * *

ԱԶԳ.—Թէմպէքէի 4% Բրիօրիթէ օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1901 փետրուարին աւարտող նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 16 կտրօնները եթէ վճարման համար չներկայացուին մինչև յառաջիկայ 31 յունուար/13 փետրուար, չնշուած պիտի համարուին։ 12—10

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆ

Société Producteur du France, Péra

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՊԷՐԱ

Ամենաբարձր գնահատումներու տրուած գաւազան առուտեսուն հատանդեսներու մէջ։

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆԸ, ամէնէն շատ քինինա պարունակող սա կազդուրիչ բմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հոգի յատուկ տունկերով։ Իր կորովիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առտուն 30թի փոխանց կամ ճաշէն առաջ առուած ատեն՝ բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ բմբելին չնորհիւ՝ մարդուս պատած ուժերը կը վերանորոգուին եւ տենդէ զերծ կը մնայ։

Ծ. ԵՕԹ. — Ախիրզեմ դրկիկ մեր վաճառատեղը կեցած բլլալնուն, Ամէր Բիքոն պատուոյ մեր բոլոր յանախորդներուն խորհուրդ կուտանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ չիչերը Ինիճօ տէ Ֆապրիքանի գրոյմը կրեն։

Մեկ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ

Պ. Լ. ԲԱՐՍԱ,
Պ. Պ.

Բ Պանոմ — Ղալաթիա
Ա Ռէքքիա »
Էքզոտիք Գոօրէռամիվ Ղալ. Բերա եւ Գալատգիւղ
Ռոզառիո Սիւսոնէ Ղալաթիա
Բաբատօբուլօ եւ Մէյէթիանս »
Ժ Սթավրօպուլօ »
Սթավրօպուլօ Եղբարք
Քօթթաքի Եղբարք
Վէնան Գասապեան (Դեղվճ.) Կ Պոլիս
Մէհմէտ Բեազիտ
Տ Մեգիքի որդի եւ Ընկ
Մ Մէգիքի
Թ Լիմօ
Պ Եէֆէրեան
Ժ Վօնթիգնիոս եւ Ընկ.
Լիմի Լանդրիու Բերա
Տէմէթրաքօբուլօ Եղբ. & եւ Ընկ
Թ Սարլենան Բերա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա
Պօն Մարչէ Բերա
Եւն եւն եւն. 50—5

Ա Պ Ա Ռ Ի Կ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ

ՆՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐ

Ամէն անուան յատուկ սկզբնատառով ադամանդազարդ ոսկի մատնիներ

Հէրճայի վաճառատունը՝ զոհարեղէններու, ոսկի և արծաթ շղթաներու, գրպանի, պատի և քօնսոլի ժամացոյցներու մասնաւոր վաճառումէն զատ՝ իր բազմաթիւ յանախորդներուն վաստակութենէն քաջալերուած, այս անգամ կը փութայ յայտարարել թէ՝ ամէն եղանակի յատուկ վերջին նորաձեւութեան վրայ պատրաստ ունի արանց, կանանց և աղջոց համար ամէն տեսակ հագուստներ ու անձրեւի համար մուշամպա վերարկուներ, նաեւ ճերմակեղէններ, ֆանթէզիներ և թօշակիչներ ու կօշիկներ։ Ունի նաեւ կահկարասի, ձեղունի լամբարներ, մահճակալներ, ներսոպական ու անգլիական գորգեր, գեղեցիկ մուշամպաներ, կրամօֆոններ ու պիսիքլէթներ՝ ամենավերջին կատարելութիւններով։

Հէրճայի վաճառատունը մայրաքաղաքիս մէջ միակն է, որ չտեսած է հանրութեան վատահութիւնը և գոհունակութիւնը, իր ապրանքներուն տոկունութեան և ոսկիներու մաքրութեան, ձեւաւորութեան և ամանութեան համար։

ԱՊԱՌԻԿԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Գնուած ապրանքին հարիւրին 20ը միայն կանխիկ, իսկ մնացեալ գումարին համար չարաթական հարիւրին 5 վճարմամբ պարտաստ է հայթայթել։

Վաճառատունս հաստատուած է

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅ, ՈՍԿԵՐՉԱՅ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 13

Անգամ մը այցելել բաւական է համոզուելու համար թէ Հէրճայի անմրցելի կազմակերպութեամբ մը ի վիճակի է այսօր գոհացնելու իր ամէնէն դժուարահաճ յաճախորդները։

Կանխիկ գնողներու համար հարիւրին 5 զեղչ

Սակարկութիւն չկայ 50—12

Շաբաթական վճարմանց համար հաւատիլներ միօր պատրաստ են

ՊԱՆՔԱՆ

Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ ֆր. 9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ » 142,750,009

ՊԱՆՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահ կարասի և այլն, Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ ամրցելի գիներով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։ 50—18

Ընդհանուր գործակալ Թուրիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Ղալաթիա, Թանքապրուն խան, 2 բիւ յարկաբաժին, Օսմանեան Պանքայի դիմ

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Mars 1906ին 8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Mars 1906ին 3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆՈՒՃԻՒՂԵՐ՝ Ադրիանոպիս, Դեմիրէ, Դաւալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասթիր եւ Բիտիս։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ յանամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Զէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ Եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Զէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Սեանդներ կ'ընդունի ի տես իսարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուն որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղմատուպական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքը Սալոնիկ փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Մասուկ մը, չատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—6

ՏՈՒԹ. Դ. ԶԱՐՖՃԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

Մ Ա Մ Ա Ն Ա Գ Ի Ս

ԱԿԱՆՋԻ, ՔՖԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ ԵՒ ԲԵՐՆԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՆՑ

Որ երբեմն իբր օգնական բժիշկ պաշտօնավարած է Գալատցի կառավարական հիւանդանոցներուն մէջ, այժմ Կ. Պոլիս վերադարձած բլլալով, կը բնակի Բերա, Իսգանիր, Ռիզը փողոց թիւ 6 (գաղղիական հիւանդանոցին ետեւը), և հիւանդ կ'ընդունի բաց ի երկուշաբթիէն ամէն օր կէս օրէ վերջը։

Շաբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ։ 40—12

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երբեւեկութիւններ
ի մեկնումի

Դ. 23ի5 Իզմիր, Պիրէոն, Աղեքսանդրիա, միջօրէին առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սաիտ ու Սուէզ՝ նաւասանգիտանները մեկնող չոգենաւին հետ։

Դ. 23ի5 Իրնէպոլու, Մինոպ, Սամսուն, Օրտու, Քարասունա, Տրապիզոն Բիւզ, Պաթում, միջօրէին առաջ ժամը 10ին։

Դ. 24ի6 Մէվաստաբոլ ժամը 0ին։

Երկ. 25ի7 Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ, Ազով, Օտեսա-Ռէքսոն, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու չոգենաւերուն հետ։

Երկ. 25ի7 Գուրկազ, Վառնա, Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին։

Ուրբ. 26ի8 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Բրինտիզի, Գէնուա, Եաֆա, Բոռ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ 27ի9 Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին։

50—9

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերութ

Շաբաթական ամենեն արագ երբեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Իսմայիլիա չոգենաւը Նաւապետ Անտէրլիչ կիրակի, 10 փետր. 1907 (Հ. Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 4ին, Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ իսկ երեքշաբթի 12 փետր 1907 (Հ Ե) կէս օրէ ետքը, ժամ երեքին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր և Պիրէոն։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթիլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու չոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ասադոյզ խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	1,666 666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400 728 000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65 324 946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ագարեան խան Վալիդեան Ղալաթիա։

Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան Ալբր Էֆէնտի ճատէսի. թիւ 26։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 50—4

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՔԷՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԷՖ

ԸՆԴՄԷՋ Հբլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիաս	4311	Հիտալկա	1531	Մարսէլլէ	3709
Ալէքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3729	Միքաստ	3557
Անէէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլս	1157
Սթիսոքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէց	595	Մանդէպէլլէ	
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուցիլլէ	3419
Պորոտինօ	1264	Էպգօ	3464	Իսանօ	5 40	Նէքտ	1233
Բրֆֆալէ	4481	Էլասքատա	1520	Ճիւնօ	1080	Ոսիս	4100
Գէլրօ	1371	Էրքաքօ	841	Քլէաս	053	Ռէթացիօ	4036
Գալիբսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլթինօ	2367	Օրլանտօ	1535
Գաբէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քուվեա	1770	Պէրմօ	1637
Գազզ	1094	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Պոլ	510
Զիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթ	2272	Ռիալճօ	3329
Սօսթթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Ռինալտօ	1553
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Ռոլլ	613
Գոնկօ	2905	Կէզէ	1011	Մալմօ	724	Ռօճէա	1789
Գորսօ	895	Կլասանօ	1695	Մարէնկօ	1173	Ռոզացիօ	136
Տարանտ	1119	Սարֆօ	1119	Տանկրէտ	1350	Վալիտէ	1470
Տրիա	1735	Սիրիա	1323	Տէլլա	242	Օլրպինօ	242
Սիլվիա	119	Թ. Ուիլոն	1546	Տէլֆ	1914	Վասքօ	1914
Սցիբա	1203	Թոռոքիօ	3327	Տոլէտօ	1470	Վոլգ	1289
Թասսոս	1323	Թրոքիօ	3327	Տրիեստ	3329	Վքիթուրն	239
Թ. Ուիլոն	1546	Թոլէտօ	1470	Տրինալտօ	1553	Եէտս	1350
Թոքիօ	3327	Թոլէտօ	1470	Տրոլլ	613	Ֆէլտ	1200
Թոլէտօ	1470	Օլրպինօ	242	Ռօճէա	1789	Ֆորս	
Սիրիա	1323	Վասքօ	1914	Ռոզացիօ	136	Մայօն	
Սիլվիա	119	Վոլգ	1289				

Ընդհանուր վաճառքով Հբլէն հոս հասած են.

Քլիո չոգենաւը, Նաւապետ Արմաթրօնկ։

Քլարօ չոգենաւը, Նաւապետ Պիլտինկ։

Ընդհանուր վաճառքով Հբլէն հոս կը սպասուին.

Թալզօ չոգենաւը, փետր. 5ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻՐՁՕՏ

Թիւ 22 24, Քրիչիք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—6

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ

1906 Սեպ. 14 (Ն. Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ

ԳՕՆԻԱ—ԷՐԷՃԼԻ ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կախմ. 622

		Ապր. և Ճմբ	
Կայարան		Առտու.	
Գօնիա	մեկ.	12	30
Գաչին խան		1	01
Զուսրա		1	45
Արբգ Էօրէն		2	13
Մանտասուն		2	42
Դարման	ժմ.	3	13
	մկն.	3	28
Սիարօվա		3	54
Արքանը-Տէրպէնտ		4	44
Ալչաա		5	20
Էրէյլի	ժմ.	5	45
	մկն.	6	08
Գուլկուրլու	ժմ.	6	20

ԴԱՐՁ Կախմ. 621

		Ապր. և Ճմբ.	
Կայարան		Իրիկ.	
Գուլկուրլու	մկն.	6	35
	ժմ.	6	53
Էրէյլի	մկն.	8	50
Ալչաա		9	17
Այրանը-Տէրպէնտ		10	0
Սիարօվա		10	43
Դարման	ժմ.	11	07
	մկն.	11	23
Մանտարուն		11	55
Արբգ Էօրէն		12	24
Զուսրա		1	—
Գաչին խան		1	36
Գօնիա	ժմ.	2	05
	իրիկ.	5Ր—	25

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔԷ-ՖԷՐԱՅԻՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուռոն, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 36 միլիոն ֆուռոնի չափ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ բլլալու են։ Ցիսէն դրուչէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան իսկոյն առնուիլ ամէն տանն։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան սա առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ բլլալիք տեղեկագրութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3	օր	100- 150	ոսկի գումարի համար	
6	»	151- 200	»	»
10	»	201- 500	»	»
15	»	501-1000	»	»
30	»	1001 և անկէ վեր	»	»

Վինըր Պանք-Ֆէրայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզած տանն վճարելով տեսարկին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն խնայողական գումարը պարունակող տեսարակ ալ կը յանձնէ անչափաւոր անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի գրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկին գաւ։ Վինըր Պանք Ֆէրայն կը գրագրի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբարդ եւ ապրանք փոխադրող չոգենաւեր

Ա ԿԱՐԳԻ	Բ ԿԱՐԳԻ
Ինեխ	Նայոգրիս
Միլենս	Եմիյսիս
Բաքսես	Գուգրիս
Թէյպր	Մոեբիս
Նարաքօճ	Ֆայրիի
Նավտրին	Ֆարսս
	Թիքս

Առաջին կարգի չոգենաւերը չատ հանգրստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեսչուհի ունին։

Երկրորդ կարգի չոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեսչուհի չունին։ սգերլիճ

Կ. Պոլսէ Լիվերբուլ Ա. կարգի գին է 5
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հասնելու համար՝ իրենց հրամանները տան չոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒՐԹՈՒԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ուրթոլ խան, Պանչէ գարու, Գալաթա
ՃԷՄ ՄՕՍ Ընկ.

50—28 31 ՃԷՄ Սգրիգ. Լիվերբ. ել.

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՔՐԼՏԻ ՖՈՆՍԻՊ ԷՖԷՐԻՍԻՆԻ 3% ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐ

1886ին եւ 1903ին հրապարակ հանուած

ԱՄՍՕՐԹԻՄԱՆԻ ԹՈՒՐԱԺԸ

1907 Մարտ 1ին

Օսմ. Կայս. Պանքան իր կեդրոնատեղիին և Պոլսոյ ու Բերայի իր մասնաճիւղերուն մէջ չափաւոր բրիմով կ'ապահովագրէ այդ պարտաթուղթերը ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարման վնասներուն։ Հիմակուան գներուն համաձայն, առաջ եկած մնաց 88 ֆրանք պիտի ըլլայ առաջին չրջաբերութեան պարտաթուղթերուն համար, իւրաքանչիւրին գինը ըլլալով 338 ֆրանք, իսկ 19 ֆրանք վնաս երկրորդ չրջաբերութեան պարտաթուղթերուն համար, որոնց իւրաքանչիւրին գինն է 269 ֆրանք։ 20—4

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (58)

ԹՕՔԼ ՄԱԳԱՔ

ԳԵՂԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻՒ Մ Ը

ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

Թ.

ՄԵՌԵԱԼԻՆ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Կոմսը տակաւին չտակցած Սիւզանի աղտալի և յուսահատական ծրագիրը, անձնասպան բլլալու մտադրութիւնը՝ առնել կացութենէ մը ազատելու համար, կոմսուհին սա խօսքերը արտասանած էր հնչասպառ.

—Լաւ լիչէ՛ քեզի ըսածներս... Օրհասականի մը խօսքերը յաւիտենապէս կընքուած են իր չրթունքներուն վրայ... կը բաւէ ո՛րքան ատեն հաւատացիր Ժէրոմ Մարպերուի խօսքերուն... Այսուհետեւ կրնաս ինծի հաւատալ... Մնա՛ս բարով... կը սիրեմ քեզ...

Սիւզան անդունդին այնքան մօտ կը գտնուէր որ կը բաւէր մէկ քայլ առնել։

Ու կոմսուհին հոն նետուած էր։

Շատ ուշ կռահելով, կոմսը դէպ ի առաջ խոյացած էր մէկ ոտքումով և պահ մը բռնած էր Սիւզանը, բայց անոր քորսաժին ժանեակը ձեռքին մէջ մնացած բլլալով՝ ալեւոս բան մը չէր տեսած...

Գանվէժին խորութիւնները կուլ տուած էին հէգ կինը։

Կոմսը կակազեց.

—Սիւզան, Սիւզան... Իմ...

Ցետոյ սրունգները կքեցան, բոլորովին կթոտած. թեւերը փոքնեցին վեր ելլել, բայց ի զուր։ Կոմսը ժայռին վրայ մնաց անշարժ, ու աչքերը տարտամ... Անծօգաւոր բառեր դուրս ելան իր չրթունքներէն։

Ոչ ոք կրնար գուշակել թէ կոմսը օգնութիւն կը խնդրէր...

Ժ.

ԿԵՆԴԱՆԻ - ՄԵՌԵԱԼԸ

Այդ բանն էր որ տեսած էին Լիզօն ու Հանրիօ. իրական ու սոսկալի ցնորք մը, դոր մշձանանչի մը մէջ մարդ կրնայ տեսնել։

Հանրիօ իր արթնամտութիւնը պահած էր քիչ մը։

Գետակին սառուցիկ ջուրը սթափեցուց Լիզօնը։

Ցետոյ թեւերուն մէջ առնելով, թեթեւ բեռի մը պէս, առաւ տարաւ Լիզօնը։ Հակառակ դեռատի աղջկան ծանրութեան, Սիսուլօ կը վազէր։ Դիմացի եզերքէն վար կ'իջնէր, ծանօթ արահետներէ անցնելով դանվէժին խորը հասնելու համար, ուր Սիւզան յաւիտենական քունով փռուած բլլալու էր։ Սիսուլօ նախ Սիւզանի վրայ կը խորհէր, յետոյ կոմսին վրայ։

Ընդհուպ ոտքի ելաւ Լիզօն ու սկսաւ քալել դանդաչտոտ քայլերով։ Սիսուլօ բռնած էր անոր թեւէն։

Լիզօնի ու Սիսուլոյի միջեւ ո և է բառ չէր փոխանակուած, և ո՛չ իսկ նայուածք մը։ Խռպոտ չնչառութիւն մը ունէին ու աչքերնին խեղդող արտայայտութիւն մը։

Ժամ մը պէտք էր քալել՝ գանվէժին խորը հասնելու համար։

Ո՛ւր էր վայելչագեղ, սիրուն և քնքուշ կոմսուհին դիակը։ Կտոր կտոր եղած ու ջախջախուած, թաւուտներուն մէջ փռուած բլլալու էր։ Բայց ո՞ր կողմ։

Սիսուլօ աչքերը վեր առաւ։

Ժանեակի կտորներ, եղեւնիի ոստերուն կռչած, ցոյց կուտային Սիւզանի մարմնոյն կտրած ճամբան՝ իր սոսկալի անկումին մէջ։

—Հոս բլլալու է մարմինը, ըսաւ Սիսուլօ։

Ահագին քարերու դանդաչտին ետեւ գտաւ Սիւզանը, արիւնլուայ վիճակի մէջ։ Մարմինը վէրքերով ծածկուած էր ամբողջովին։ Անդամները ջախջախուած էին։ Արիւնը փռած էր Սիւզանի խարտեաշ ալաւոր մազերուն և ամբողջ դէմքին վրայ... գեղեցիկ մազերուն մէջ հազիւ քանի մը արծաթէ թելեր կը նշմարուէին։

Տարաբաղդ կինը կը շնչէր տակաւին։ Բազդը մրմնջէ մը կ'ելլէր չրթունքներէն։ Գանվէժին մէջ իմալէ յետոյ սթափած էր կոմսուհին։

Ուստի ճանչցաւ Սիսուլօն... ճանչցաւ նաև աղջիկը, գոչելով.

—Ինչ՞ ։

Կեանքի վերջին շունչն էր տուին... Իր ամբողջ ուժերը ամփոփեց, ըսելու համար.

—Խոստացած էի հօրդ վերադարձնել քեզ... Ամէն բան գիտէ ան... Աղջի՛կս։

Սիւզան ժպտեցաւ իր աղջկան։ Ցետոյ հոգին աւանդեց։ Ժպիտը մնաց միշտ գաղուած էր մայրական չրթունքներուն վրայ։

Ռոզ-Լիզօն ա՛լ ևս ըրածը չէր գիտեր։ Սիւզանի առջեւ ծնրադիր, անոր ձեռքը բռնած կը համբուրէր եռանդագին և կը խօսէր, իբր թէ մայրը կենդանի ըլլար, առանց նշմարելու որ մանը գործած էր իր աւերը։

Սիսուլօ մրմնջեց.

—Գործը լմնցած է... Սակայն կրնաս մօրդ քով մնալ... Ստուած իմ, ինչ դժբաղդութիւն... Ես պիտի ջանամ վեր ելլել։ Ինձի այնպէս կը թուի որ կոմսը օգնութեան պէտք ունի...

Սիսուլօ փութաց վեր ելլել, Լիզօնը առանձին ձգելով մօրը քով։

Սօ-տը-Ֆիքի բարձունքը ելլելու համար, Սիսուլօ ստիպուեցաւ բաւական ճամբայ կտրելու։

Կառքի մը ճռնչը լսեց Սիսուլօ, և պարապ սայլ մը նշմարեց, որ հովտին մէջէն կը յառաջանար։ Սայլապանին պատմեց իրողութիւնը։

—Աւելի հեռուն մի երթաք... կառքին մէջ դնելով կոմսուհին մարմինը, Ռուաւեօմնթի պիտի փոխադրենք... Կոմսն ալ կայ դեռ, որուն գլխուն դժբախտութիւն մը եկած բլլալու է...

Հիմա Սիսուլօ կը հետեւէր այն արահետին, ուր քիչ մը առաջ Սիւզան կը յառաջանար ամուսնոյն հետ, իր հետ քաշքշելով դանի։

Սօ-տը-Ֆիքի գագաթը հասած էր։

Կոմսը հոն կը գտնուէր, միտ տարածուած գետնին վրայ, աչքերը բաց, սակայն արտայայտութենէ զուրկ։

—Պարո՛ն կոմս, օ՜հ պարո՛ն, ըսաւ Սիսուլօ։

Կոմսին օգնեց՝ որպէս զի ոտքի ելլէ։ Բայց անիկա իր բովանդակ ծանրութեամբ փռուած, բնաւ չէր շարժեր կորովի երիտասարդին թեւերուն մէջ։

—Պարո՛ն, կը տառապի՞ք։ Վիրաւորուա՞ծ էք միթէ։

Կոմսը լսելու երեւոյթ չունէր։ Բառ մը չէր ելլեր այդ կիսաբաց բերանէն։ Սակայն կենդանի էր ան...

Կենդանի, բայց ուղեղի արեան համախռնում ունեցած էր...

—Պարո՛ն, պատասխանեցէք ինծի։

Անդամալուծութեան ենթակայ մարդու մը կեանքը մնացած էր կոմսին վրայ։

Սիսուլօ կէս մը հասկցաւ պատահածը, առանց ճշդապէս գիտնալու թէ ինչ սոսկալի տագնապ մը ունեցած էր կոմսը։ Սիսուլօ ծնրադրեց և հազարումէկ զգուշութիւններով կոնակին վրայ առաւ կենդանի մեռեալը։ Ցետոյ ոտքի ելաւ և յամրու ու ապահով քայլերով իջաւ արահետէն վար, մինչեւ ուղիղ տանելով ցաւագին բեռը։ Հեռուէն, սայլապանը նըշմարեց և օգ